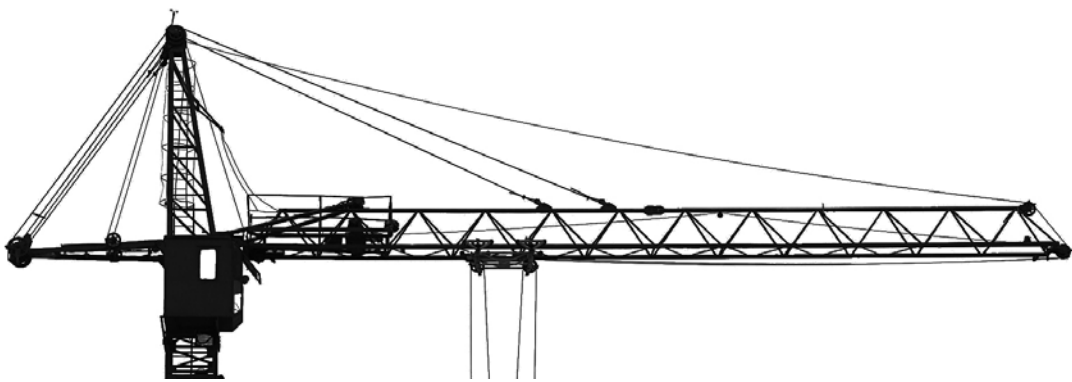

Nr. 2 - 2017 • 14. årgang • Returadresse: Møllergata 24 • 0179 Oslo

BYGNINGSARBEIDEREN

Valget 2018:

Nytt flertall – ny politikk side 11

Grønne byggeplasser – fantasi eller virkelighet? side 4

Tips oss om arbeidsmarkedskrim! side 8

Oslomodellen vedtatt! side 12

Leder

Ingen slipper unna politikken!

**Av Petter Vellesen,
Leder Fellesforbundet
avd 603 Oslo Bygnings-
arbeiderforening**

På vårt årsmøte i april vedtok Oslo Bygningsarbeiderforening en uttalelse som het «Forby innleie på byggeplasser i Oslo-området!». Våre medlemmer hadde sett seg lei på bemanningsbyråene som er i ferd med å fortrenge fast ansatte produksjonsarbeidere. Dette foregår i et omfang så stort at det etter foreningens syn er direkte samfunnsnedbrytende. «Bemanningsbyråene driver sin virksomhet stikk i strid med ønsket om faste ansettelser. De driver ikke noen form for fagopplæring, de ansatte har intet stillingsvern, de driver ikke produktivt eller innoverende. De innleide er klart overrepresentert på skadestatistikken, og i nærmeste framtid vil arbeidere fra bemanningsbransjen være utslitt og en belastning på trygdebudsjettet. I stedet for å få lønn mellom oppdrag overlater man byrden til NAV», heter det i uttalelsen, som ber regjeringen ta i bruk den lovmessige adgangen de har til et slikt begrenset forbud mot innleie.

Flere av fagforeningene i vårt avissamarbeid har vedtak som går i samme retning, og Fellesforbundet har fulgt opp saken. Etter LO-kongressen i mai er dette blitt LOs offisielle politikk. Men fra partiene og stortinget har det lenge vært stille. Selv om det har vært en «øredøvende enighet» om at faste ansettelser skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv, og selv om begrunnelsen for dette nettopp er at de ansatte er bedriftenes viktigste ressurs og nødvendige for utvikling av kompetanse og kvalitet har ikke politikerne vært

villige til å gripe inn mot roten til ondet, bemanningsbransjen, som gjør løsarbeid til regelen og ikke unntaket. Bemanningsbransjen selv ber om å «bli behandlet som en vanlig bedrift», men gang på gang har de vist seg uverdige til en slik behandling.

Men i sommer og høst har ting begynt å skje. Både Senterpartiet og SV har gjort vedtak om sterke begrensninger og sogar forbud mot bemanningsbransjen, og Rødt har hatt det på programmet lenge. Nylig opplevde vi det gledelige at Arbeiderpartiets leder, Jonas Gahr Støre, også støtter oss i forslaget. «Vi kan ikke lenger sitte og se på at fast ansatte i en hel næring forsvinner», sier statsministerkandidaten. På den måten er den politikken som er blitt til gjennom de erfaringene vi har gjort oss på byggeplassene og gjennom diskusjoner i arbeidsbrakkene og i fagforeningene blitt tatt opp av partiene. Kanskje de ikke er enige med oss i ett og alt, men nok til at vi trygt kan si at vi har fått gjennomslag for synspunktene våre.

Men selv om vi har støtte i de fire nevnte partiene er ikke dette nok til at politikken kan bli virkelighet, at den kan gjennomføres i praksis. Regjeringa og støttepartiene vil ikke begrense bemanningsbransjen nok til at vi kan si at faste ansettelser på nytt er hovedregelen. Tvert om vil de innføre en kvotebegrensning som legitimerer uvesenet. For at vår politikk skal bli gjennomført må vi altså ha et nytt flertall. Det er ikke nok at fagbevegelsen går inn for gode forslag, de må også ha støtte i politikken. Derfor kan vi med hånda på hjertet si at vi anbefaler våre medlemmer å stemme på SV, Rødt, Arbeiderpartiet eller Senterpartiet ved valget 11. september. På den måten kan vi sikre et nytt flertall og en ny politikk!

Nye lønssatser i allmenngjøringsforskriften for byggfag

Tariffnemnda har mottatt til behandling LOs begjæring av 24. april 2017 og 2. mai 2017 om justering av allmenngjøringsforskriftens lønssatser på grunnlag av mellomoppgjøret 2017. I forskrift 23. september 2016 nr 1241 om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge gjøres endringer i satsene i § 4:

- a) For faglærte: **kr 197,90**
- b1) For ufaglærte uten bransjeerfaring: **kr 177,80**
- b2) For ufaglærte med minst ett års bransjeerfaring: **kr 185,80**
- c) For arbeidstakere under 18 år: **kr 119,30**

De nye satsene gjelder fra 1. juni 2017

KONTAKTINFORMASJON:

Vi tar gjerne i mot innlegg. Stoff må være undertegnet med navn, og artiklene bør ikke være lenger enn en A4 side. (maskinskrevet). Vi tillater oss å rette opp skrivefeil før stoffet trykkes.

Redaksjonen: Petter Vellesen, Ken Gordon Solfeld, Magne Glimdal, Joachim Espe og Helge Breistein.
Layout: Gjerholm Design AS
Trykk: Nr1 Trykk as

Forsidebilde: Bård Bjerkeli
Hjemmeside: www.bygningsarbeider.no

Fellesforbundet Avdeling 1 Oslo Akershus
Youngsgaten 11, 0181 Oslo
Telefon: 23 06 18 90, Telefaks: 23 06 18 91
E-post: avd001@fellesforbundet.org
hjemmeside: www.fellesforbundet.no/avd001
Kontortid: 08.00-15.30, sommertid kl. 08.00-15.00
Leder: Magne Glimdal

Fellesforbundet avdeling 601 Tømrer og Byggfagforeningen
Grønland 12, 0188 Oslo
Telefon: 22 99 28 70, Telefaks: 22 99 28 71
E-post: post@byggfag.org
<http://www.byggfag.org>
Kontortid: M-T: 0800-1530, F: til 1330
Leder: Ken Solfeld

Fellesforbundet avd 603 Oslo Bygningsarbeiderforening
Møllergata 24, 0179 Oslo
Telefon: 22994740, Fax: 22202021
e-post: avd603@fellesforbundet.org
Hjemmeside: www.bygningsarbeider.no
Kontortid: Mandag-torsdag 8.00-16.00
Fredag 8.00-13.30. Sommertid: 15. mai til 15. september, kontoret stenger kl 15.00 hver dag.
Leder: Petter Vellesen

Fellesforbundet Rørleggernes Fagforening Avd 605
Møllergata 24, 0179 Oslo
Tlf. 23 35 30 20, Fax 23 35 30 21
Mail – post@rfag.no
Kontortid: Mandag til fredag 0800 til 1530
Leder: Joachim Espe

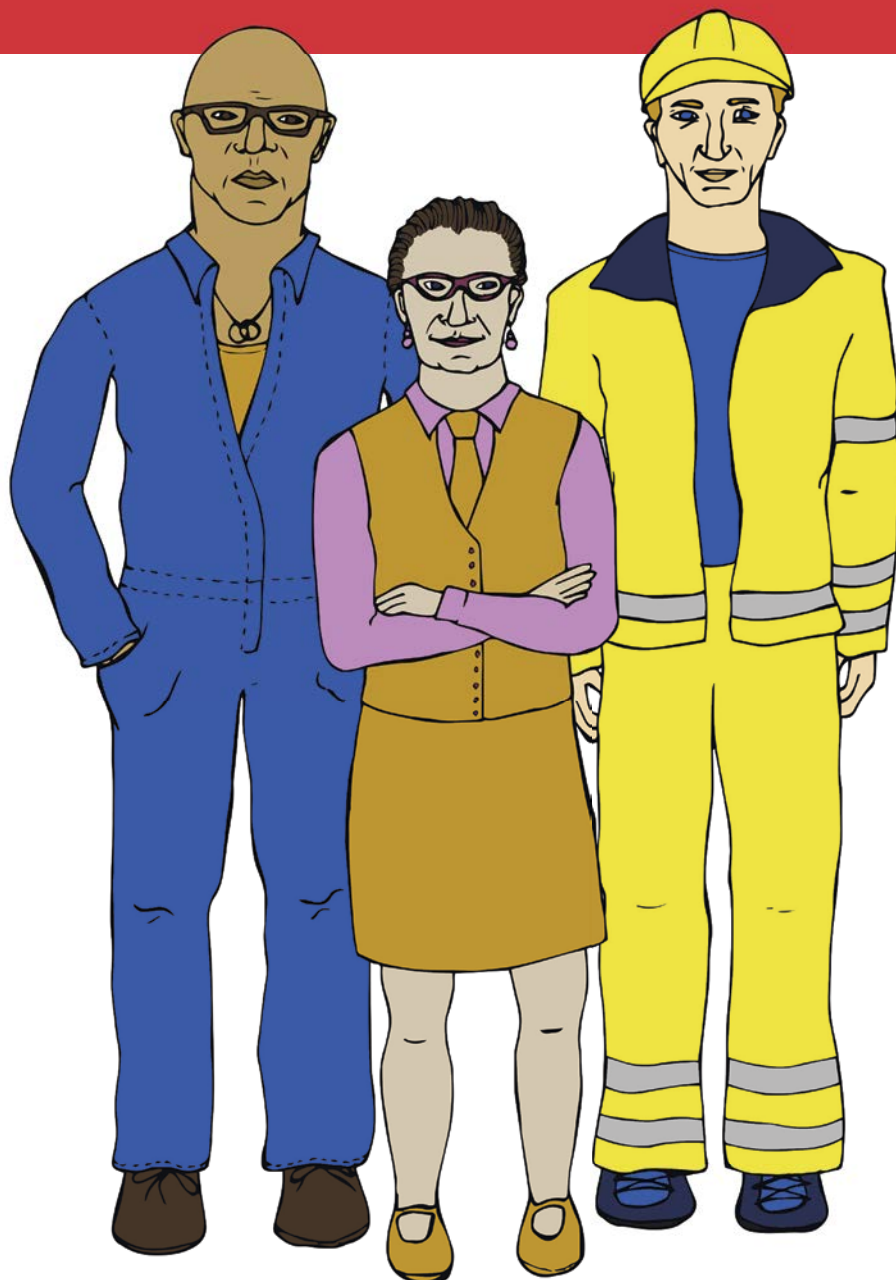
Fellesforbundet avdeling 614 Byggfag Drammen-Bærum
Folkets Hus, Øvre Torggate 9, 3017 Drammen
Telefon: 90 71 11 00
E-post: post@byggfag.no
Kontortid: 0800-1530 (Sommertid 0800-1500)
Leder: Helge Breistein

Fellesforbundet

Oslo / Akerhus

Nytt flertall – ny politikk

Høyre og FrP har levert det de lovte: mindre makt til fagbevegelsen. Det viser at det har mye å si hvem som styrer Norge.

Vi krever et nytt politisk flertall som vil gi oss tilbake det vi har mista i arbeidsmiljøloven, som vil jobbe for faste ansettelser og et forbud mot innleie i byggebransjen, som vil prioritere felles velferd framfor skattelettelser til de rike.

Derfor oppfordrer vi deg til å velge side og gi din stemme til et av de følgende partiene:

Grønne byggeplasser

– fantasi eller virkelighet?

Prosjektleder Fleming Idsø i Omsorgsbygg er sikker på at kommunen klarer målsettinga om kraftig reduksjon i klimagassutslippene.

Det rødgrønne byrådsflertallet i Oslo har store ambisjoner for å redusere klimagassutslippene. De har vedtatt at vi skal redusere utslippene med 50% innen 2020 og 95% innen 2030. Byggebransjen står for en stor del av utslippene, så om vi skal nå målet er man nødt til å gjøre noe på byggeplassene. Omsorgsbygg KF er en av Oslos største byggherrer, og ligger langt framme når det gjelder å angripe problematikken. Vi har hørt med prosjektleder Flemming Idsø om hvordan de griper saken an.

Tekst: Petter Vellesen

– Selve byggeprosessen, det vil si byggeplassen, står for utslipp som tilsvarer 60 års drift av det bygget som blir bygd, så her er vi nødt til å ta fatt i det. Det er også mulig å gjøre tiltak som monner, sier han. – Samtidig har vi jo problemer med dårlig luft i Oslo. Enkelte vinterdager kan det jo være

forbudt med dieslbiler i byen, så da rimer det jo ikke at vi for eksempel varmer opp byggeplasser med dieselaggregat. Det er nok å ta tak i, og her er det bare å ta fatt.

– Tror dere virkelig at det er mulig å få til en så ambisiøs målsetting?

– Ja, vi er helt overbevist om at vi får det til, men det er selvsagt et stykke igjen. For å få det til handler det om tre ting: elektrifisering av utstyr

som i dag bruker fossilt drivstoff, bedre planlegging og bevisstgjøring.

– Hvordan kan bedre planlegging være med på redusere klimagassutslippene?

– Ved å gjøre arbeidet så rasjonelt som mulig slipper man for eksempel unødig håndtering av materialer. Alle har vel opplevd at det kjører en tom lastebil fra byggeplassen og så fem minutter seinere kommer det en ny bil for å hente et lass den første kunne tatt med seg. Når vi snakker om bevisstgjøring handler det om saker som tomgangsskjøring.

– Hvordan får dere entreprenørene med på dette?

– Vi stiller krav i anbudene, for eksempel om at der det finnes elektriske maskiner skal de tas i bruk, og at brakkeriggene skal holde Tek10-standard og ha nattesenking og så videre. Vi opplever at entreprenørene er veldig positive til dette.

– Men finnes det slike anleggsmaskiner på markedet? Det er jo ganske kraftige greier.

– Foreløpig finnes det ikke så mye, det går mest i små hjullastere, dumpere inntil fire tonn og slikt, men vi håper og tror jo at dette skyter fart og at det kommer veldig mange fler elektriske maskiner i løpet av noen få år. Omsorgsbygg deltar også aktivt i flere forskningsprosjekter, både rundt å drive effektive byggeplasser og når det gjelder utvikling av elektriske eller batteridrevne maskiner.

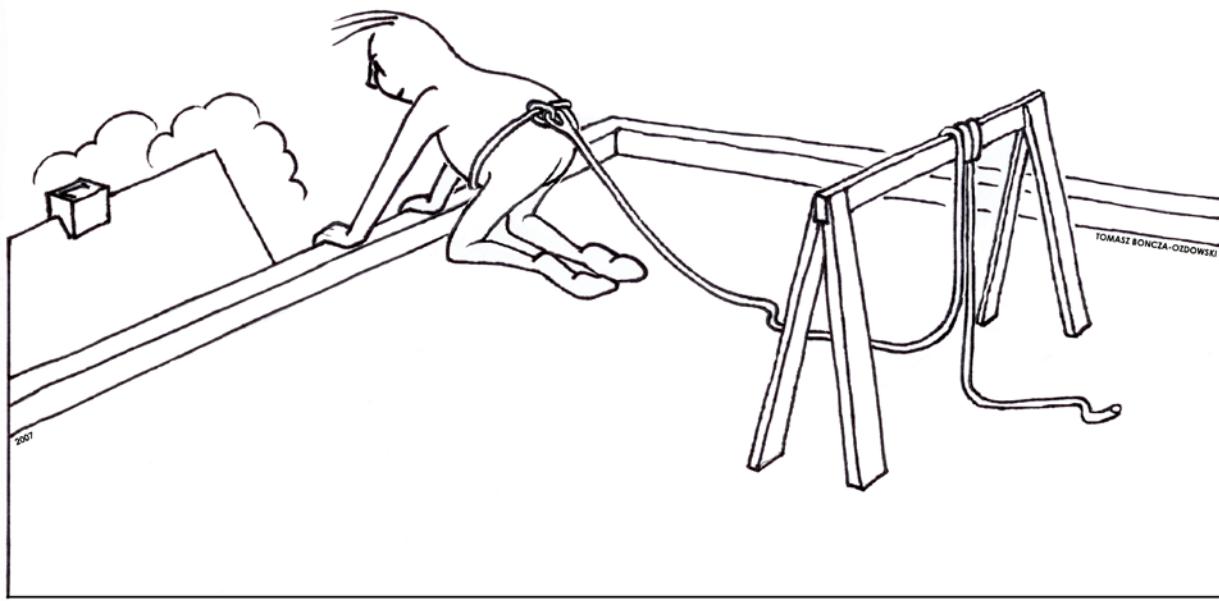
– Hvordan har dere lyktes til nå i prosjektet? Hjelper tiltakene deres?

– Det er vanskelig å måle slikt, først og fremst fordi vi har lite referanser å måle opp i mot, men vi får veldig positive tilbakemeldinger fra samarbeidspartnerne våre. Det har vist seg at de prototypene vi har tatt i bruk fungerer og det har vært en bevisstgjøring rundt problemsstillingen. Det har for eksempel blitt mindre tomgangsskjøring og det medfører jo mindre støy også. Vi har inntrykk av at både maskinleverandører og entreprenører vil være med å skape framtidens byggeplass!

Alle har vel opplevd at det kjører en tom lastebil fra byggeplassen og så fem minutter seinere kommer det en ny bil for å hente et lass den første kunne tatt med seg.

Strengere reaksjoner på brudd ved arbeid i høyden

Arbeidstilsynet vil gi flere overtredelsesgebyr for ulovlig arbeid i høyden. Også virksomheter som blir stanset på grunn av overhengende fare for liv og helse, må forventes strengere reaksjoner fra Arbeidstilsynet.

Tekst: Odd Magnar Solbakken
Illustrasjon: Thomas Boncza-Ozdowski

I 2016 ble det avdekket 580 brudd på regler som skal sikre arbeidstakere som arbeider i høyden. Arbeidstilsynet finner flest brudd i bygge- og anleggsbransjen, og ofte er utenlandske arbeidstakere involvert. Også antallet stans av virksomheter der det er fare for arbeidstakernes liv og helse, er høyt. I 2016 ble det fattet 736 vedtak om stans ved overhengende fare.

I ukene 22 og 23 i år gjennomførte Arbeidstilsynet 336 tilsyn i bygge- og anleggsbransjen i Norge. Aksjonen var et ledd i tilsynets innsats

for å få ned antall fallulykker. I 132 av de 336 kontrollerte virksomhetene fikk arbeid stanset på grunn av overhengende fare for liv og helse. Over 50 virksomheter risikerer overtredelsesgebyr. Arbeidstilsynet gir overtredelsesgebyr når det observeres arbeidere som jobber usikret og dermed utsetter seg for reell fallrisiko, eller når det er såpass store mangler ved for eksempel stillaser eller stiger at det er betydelig fallrisiko for de som bruker utstyret. Av de 132 virksomhetene som ble stanset var det mange som hadde stillas med ulike mangler. For eksempel manglende eller mangelfulle rekkverk, for stor avstand mellom stillas og vegg slik at det er mulig å falle i mellom, for dårlig stillasgulv og for dårlig fundamentering eller forankring av stillaset. Slike mangler gir fallrisiko.

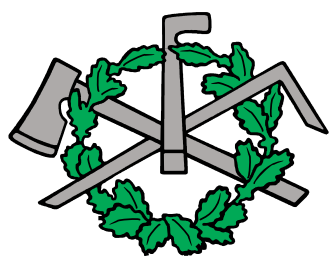
På noen byggeplasser manglet rett og slett stillas der de burde brukt det.

De fleste virksomhetene innså manglene Arbeidstilsynet påpekte, men noen av inspektørene opplevde at tonen enkelte steder ble litt amper når arbeidsgiverne innså at de ikke slapp unna med å bare rette opp manglene, men at de også måtte betale gebyr for de manglene som ble avdekket.

Regiondirektør i Arbeidstilsynet Midt-Norge, Stig Magnar Løvås, sier at de opplever at mange virksomheter og organisasjoner ser positivt på at Arbeidstilsynet i større grad tar i bruk tøffere reaksjonsmidler. De ser at det kan bidra til mer rettferdig oppdragskonkurranse mellom de som inkluderer sikkerhetstiltak i anbudet og de som ikke gjør det i tilstrekkelig grad. Et gebyr for brudd på sikkerhetsbestemmelser om arbeid i høyden vil normalt komme på minst 50 000 kroner (Kilde: arbeidstilsynet.no).

Arbeidstilsynet finner flest brudd i bygge- og anleggsbransjen, og ofte er utenlandske arbeidstakere involvert.

Stiftelsen Byggfag

STOCKMANNNS HAMMER

Kjenner du en varsler?

Eller en som bidrar til åpenhet og ytringsfrihet?

En som fortjener å bli satt pris på?

TA KONTAKT!

Stiftelsen Byggfag

Grønland 12

0188 Oslo

922 08 202

stiftelsen@byggfag.org

En gjennomgang av Verftssaken

Snart er det frist for fagforeningsklubber og –avdelinger for å sende inn sine innspill til tariffoppgjøret i 2018. Men over våre egne krav, enten de går på pensjon, heving av minstelønn eller begrensninger av innleie, så ligger det mørke skyer. 2018 kan bli tariffoppgjøret vi må bruke på en omkamp om en over 100 år gammel tariffbestemmelse, nemlig retten til reise, kost og losji samt 20% utenbystillegg, dersom du jobber hjemmefra på industrioverenskomsten. Den såkalte «Verftssaken» har pågått i snart 10 år, og har blitt en dyster lekse i hvordan EØS-avtalen griper inn i arbeidslivet vårt, og fungerer som ankeinstans for arbeidsgiverorganisasjonene. Spørsmålet er om Fellesforbundet kan leve med å disse stadige omkampene eller om det nå snart er nok. Her er en gjennomgang av Verftssaken.

Tekst: Joachim Espe og Eystein Garberg

OKTOBER 2008

Tariffnemnda vedtok en forskrift om allmenngjøring for skips- og verkstedindustrien. Den trådte i kraft fra 1. desember samme år.

FEBRUAR 2009

Ni verft, med støtte fra NHO og Norsk Industri, gikk til søksmål mot staten ved Tariffnemnda. De hevdet at allmenngjøringsvedtaket strider mot EØS-avtalen og derfor må kjennes ugyldig.

2010 - 2012

Behandling (seier!) i Oslo tingrett – anket til lagmannsretten – tolkning fra EFTA-domstolen – Borgarting lagmannsrett tok ikke hensyn til dette og forkastet anken – anket til Høyesterett.

5.3.2013

Full seier til LO og Fellesforbundet (Frifagbevegelse)

- Saken dreier seg om at Tariffnemnda krever at verftene betaler reise, kost og losji, samt et tillegg på 20 prosent for alle tilreisende arbeidere til norske verft.
- Høyesterett har bestemt at allmenngjøringen av reise, kost og losji, utenbystillegget og arbeidstid er lovlig.
- NHO har tapt i alle tre rettsinstanser (de mener at allmenngjøringen av disse ordningene strider med EØS-retten)
- «Dette er den største seieren for norsk fagbevegelse, LO, lønnsdannelsen i Norge og allmenngjøringsordningen i moderne tid» (LO-advokat Håkon Angell)
- Etter dommen i Tingretten (der verftene tapte på alle punkter), kom Efta-domstolen med en rådgivende uttalelse i saken. Både i Lagmannsretten og Høyesterett argumenterte arbeidsgiversidens advokater med at denne uttalelsen måtte tolkes til inntekt for deres syn.
- En av Efta-domstolens oppgaver er å tolke EØS-avtalen. I denne uttalelsen var den kritisk blant annet til utenbystillegget.
- Fellesforbundets daværende leder Arve Bakke truet med å skrote hele EØS-avtalen dersom det ble tap i verftssaken.
- I dommen fra Høyesterett kom det klart fram at Norges høyeste domstol har foretatt en selv-

stendig vurdering. Konklusjonen er at ingen deler av allmenngjøringsordningen kan sies å stride med EØS-avtalen

- I dommen slås det fast at selv om modellen for lønnsdannelsen er et politisk spørsmål, har den norske modellen (inkludert frontfagsmodellen) så lange tradisjoner og «er en del av vårt samfunns-system». Dommerne mener at det er bevist at allmenngjøring av bestemmelser for reise, kost og losji er så viktig at det er av betydning for stabiliteten i den norske modellen og frontfagsmodellen.

6.3.2013

Dommen er en milepæl (Frifagbevegelse)

Fafo-forsker Jon Erik Dølvik:

- Dommen er interessant på flere punkter, blant annet fordi den slår fast at det kan legges vekt på viktige samfunnshensyn, som det norske avtalesystemet, i tolkningen av utstasjoneringsreglene i EØS
- Høyesterettsdommen fastslår at det er legitimt å ta hensyn til norsk arbeidsliv og den norske avtalemodellen i tolkningen av EØS-avtalen
- Dommen er et eksempel på at det er handlingsrom i EØS-avtalen, og det er Høyesterett nå med på å definere

Mai 2013

LO-kongressen vedtar enstemmig: «Norske tariffavtaler skal ha forrang framfor EØS-regler».

20.8.2014

Høyesterett kan bli satt til side (Frifagbevegelse)

- Før jul i fjor sendte NHO en klage til ESA, som overvåker EØS-avtalen, med påstand om at Høyesteretts avgjørelse er i strid med EØS-avtalen.
- Saken har vakt interesse i ESA, og overvåkerne sendte i januar brev til arbeids- og sosialdepartementet med flere spørsmål om hvordan det er mulig at Høyesteretts avgjørelse kan være i tråd med EØS-avtalen.
- Efta-domstolen er satt til å tolke EØS-avtalen. Denne domstolen har valgt å prioritere konkurranse i arbeidsmarkedet, mens Høyesterett la mer vekt på beskyttelse av arbeidstakerne.
- Høyesterett uttalte at utenlandske verftsarbeidere skal ha dekt reise, kost og losji, jobbe like korte uker som norske arbeidere, samt få tillegg for overnatting utenfor hjemmet. NHO mener det-

te er i strid med EUs utstasjoneringsdirektiv. Dette direktivet setter grenser for hvor bra minstelønn nasjonale myndigheter kan kreve at arbeidsgiverne gir utenlandske arbeidere.

- Arbeids- og sosialdepartementet svarte ESA i mars, og støtter i sitt brev Høyesteretts avgjørelse. Departementet peker på at saken ble grundig vurdert. Saken var i Høyesterett i fire dager, noe som er uvanlig lenge, partene hadde sju advokater til stede, og det forelå flere tusen sider med grunnlagsdokumenter.

16.9.2015

ESA varsler omkamp om verftsdommen (Frifagbevegelse)

- I desember 2013 sendte NHO en klage til ESA, som har til oppgave å passe på at Efta-landene overholder kravene i EØS-avtalen.
- ESA i et brev til den norske regjeringen:
 - Det er problematisk at nasjonale domstoler ser bort fra uttalelser som Efta-domstolen har kommet med
 - Høyesterettsdommen i den såkalte verftssaken bryter med EØS-avtalens bestemmelser om tjenestefrihet (og med utstasjoneringsdirektivet).
 - Frist til 25. september 2015 med å komme med sine kommentarer til ESAs konklusjon
- Også elektrikernes overenskomst har bestemmelser om kost og losji (ikke reise), og kan rammes av ESAs konklusjoner.
- FF forbundssekretær Jørn Eggum: «Vi forstår ikke hvordan ESA kommer fram til dette, når Høyesterett var så klar og tydelig i sine konklusjoner. Nå skal vi studere argumentene nærmere og gå i dialog med norske myndigheter»
- Dersom ESA holder fast ved den samme konklusjonen etter at de har fått kommentarer fra den norske regjeringen, kan resultatet bli at saken går til Efta-domstolen.
- Efta-domstolen ble opprettet 1994 som del av EØS-avtalen, og består av tre dommere. Domstolen behandler saker som overvåkningsorganet ESA bringer inn når ESA mener at et EØS-land ikke oppfyller sine forpliktelser etter EØS-avtalen.

28.9.2015

Eriksson enig med LO i Verftssaken (Frifagbevegelse)

Arbeids- og sosialdepartementet svarte ESA 28. september 2015. Her viste regjeringen til at Høyesterett har avsagt en grundig dom, som er gjeldende rett i Norge

Arbeidsminister Robert Eriksson:

- I vårt svar viser vi til at Høyesterett har avsagt en grundig dom, som er gjeldende rett i Norge. Vi har også benyttet anledningen til å peke på noen forhold hvor vi har et noe annet syn enn ESA
- I brevet understreker vi at vi er åpne for en dialog med ESA for å sikre at norsk rett også i fremtiden holder seg innenfor EØS-rettens grenser

Oktober 2015

Fellesforbundets landsmøte er delt på midten i EØS-spørsmålet.

14.10.2015

Fellesforbundet sier ja til EØS (Frifagbevegelse)

- I sin oppsummering til landsmøtet sa Eggum at dersom det er sånn at ILOs konvensjoner og allmenngjøring er umulig å gjennomføre innenfor EØS, så har vi ikke noe der å gjøre.
- Den nye forbundslederen er fornøyd med at

det ikke ble flertall for det han mener ville være en «selvmordsparagraf» knytta til om ESA tar verftssaken til Efta-domstolen, fordi det ville låst mulighetene for hvordan man skal ta tak i en slik situasjon.

25.10.2016

NHO kan få hjelp av EØS-avtalen til å senke norske verftslønninger (Frifagbevegelse)

25. oktober 2016 åpnet EFTAs overvåkingsorgan (ESA) en formell sak mot Norge for brudd på EØS-avtalens regler for utstasjonerte arbeidstakere

- EØS-overvåkeren ESA har tidligere ment at Norge må avskaffe flere av ordningene for tilreisende arbeidere. Men Høyesterett i Norge mener dekning av reise, kost og losji, samt 20 prosent tillegg er helt i tråd med EØS-avtalen – og dessuten helt avgjørende for å opprettholde den norske modellen for lønnsdannelse.
- NHO sier i en pressemelding at de er «godt fornøyd med at ESA nå innleder formell sak mot Norge knyttet til Norges regler for utstasjonerte arbeidere.»
- LO har foreløpig ikke kommentert saken. Ei heller norske myndigheter.
- ESA har tirsdag sendt et formelt åpningsbrev til Norge, som er det første skrittet i en traktatsbruddsak mot et EFTA-land. Norske myndigheter har nå to måneder på å fremme sitt syn før ESA bestemmer seg for om saken skal tas videre

26.10.2016

LO krever at regjeringen står opp for norske lønninger ved verftene (Frifagbevegelse)

- Mens NHO feirer at Norges lønnsavtaler kan havne i EØS-domstol, frykter LO et urolig arbeidsliv om regjeringen ikke står imot EØS-overvåkerne.
- I går kom nyheten om at ESA åpner formell sak mot Norge i forbindelse med den såkalte «verftsdømmen» i norsk rett.
- Nå er det altså opp til regjeringen å svare ESA. Angell regner med at LO tas med i drøftinger med regjeringen, som regjeringen kan bringe videre i senere samtaler med ESA.
- «Her bør det være muligheter til å finne løsninger som tilfredsstillende ESA og EØS-avtalen. Jeg tror partene kan komme til en enighet før saken når Efta-domstolen», understreker Angell.

27.10.2016

Jørn Eggum er forbannet på NHOs kjørt i verftssaken (Frifagbevegelse)

- Måten NHO tar omkamp gang på gang undergraver tilliten. Ved å nekte å gi seg og fortsette å kjempe mot en dom fra Høyesterett gjør de arbeidslivet til en arena for stadige omkamper. Det er et hån mot det organiserte arbeidslivet, sier Eggum. Han peker på at det er ordninger partene i arbeidslivet er blitt enige om i forhandlinger som nå utfordres av ESA, mens NHO klapper i hendene.
- Når man har tapt i tre rettsinstanser bør man innse at slaget er tapt.
- Regjeringen sendte for et år siden et brev til ESA der de støttet dommen i Høyesterett. Nå forventer Fellesforbundet at dette står ved lag også i denne runden.
- ESAs offensiv mot den norske modellen med allmenngjøring av tariffavtaler i bransjer med mye sosial dumping, er bensin på bålet i den pågående EØS-debatten i LO

23. desember sender NHO-organisasjonen, Norsk Industri, brev til regjeringen med krav om at regjeringen skal bøye seg for ESAs krav.

5.1.17

Arbeidsgiverne krever at regjeringa bøyer seg for ESA i Verftssaken (Frifagbevegelse)

- Rett før jul sendte Norsk Industri et brev til arbeidsminister Anniken Hauglie hvor de krever

at regjeringen bøyer seg for ESAs krav i Verftssaken

- Arbeidsgiverne krever at regjeringen «må varsle ESA at Staten vil foreta nødvendige og umiddelbare skritt for å tilpasse allmenngjøringsforskriften for skips- og verftsindustrien til statens EØS-forpliktelser. Staten bør gjennomføre nødvendige tilpasninger av allmenngjøringsforskriften så tidlig som mulig, og senest ila første kvartal 2017.»

Tor-Arne Solbakken:

- Saken handler ikke om «lovligheten av reise, kost og losji», men om det skal være faste satser, eller variable satser, altså etter regning. Dette har også ESA bekreftet i brev og møter. LO er åpen for å innføre faste satser i tariffavtalene for reise, kost og losji med NHO, og Lier Hansen kan selv påvirke og bidra til dette, sier LO-nestleder Tor-Arne Solbakken

7.1.2017 (Klassekampen)

- ESA sier at dekking av reise, kost og losji kan godtas som del av minstelønn i en allmenngjort tariffavtale dersom det har form av faste satser, ikke refundering av faktiske utgifter

20.1.17

Regjeringen sender EØS-striden om verftslønningene videre til tariffoppgjøret

- I regjeringas svar til ESA om Verftssaken peker de på LO og NHO og sier at det er de som må løse problemet i neste tariffoppgjør.
- Det skal gå an å finne løsninger som både tilfredsstillende ESAs krav til å implementere EU-direktivet og respektere Høyesteretts dom.
- «nøkkelorganisasjoner blant de sosiale partene har vist sin velvilje for å finne løsninger som også tar hensyn til ESAs innvendinger». Nøkkelorganisasjonene i denne sammenheng er LO og Fellesforbundet på arbeidstakersiden og NHO og Norsk Industri blant arbeidsgiverne.
- I hele prosessen rundt Verftssaken har det vært Staten som har vært saksøkt av arbeidsgiversiden, og Staten har forsvart allmenngjøringen av reise, kost og losji. Det er ikke uten videre lett å finne spor av denne holdningen i brevet. Det kan virke som om Staten ikke lenger er part. Nå er det opp til LO og NHO å finne en løsning.
- Vanskelig sak for regjeringen: På den ene siden krever deler av NHO at Norge skal gi etter for kravene fra ESA, slik at det skal bli enklere å spare penger for arbeidsgivere som benytter utenlandske arbeidere. På den andre siden er det ubehagelig å gi etter for krav som står i skarp kontrast til det landets øverste domstol Høyesterett enstemmig dømte for fire år siden og å legge seg ut med fagbevegelsen.
- Sterke interne uenigheten i NHO om saken. Mens Norsk Industris direktør Stein Lier-Hansen har presset på for å få regjeringen til å gi etter for ESA har direktøren i Byggenæringens landsforening understreket hvor viktig det er for en seriøs byggenæring at dommen fra Høyesterett blir stående.

24.1.17

Fellesforbundet tror verftssaken kan løses i tariffoppgjøret (Frifagbevegelse)

Jørn Eggum er godt fornøyd med at arbeidsminister Anniken Hauglie fredag ba EØS-organet ESA om å smøre seg med tålmodighet i den såkalte verftssaken.

- Regjeringas svar gjør at vi nå er herre over egen situasjon, sier Fellesforbundets leder Jørn Eggum.
- «Hadde regjeringa bøyd nakken for ESA og gitt etter ville det gjort noe med folks rettsopfatning. Men realiteten i saken er at skulle de gjort det måtte det vedtas en helt ny lov, og det er et utrygt farvann for alle. Nå er det opp til oss i tariffoppgjøret å finne løsningene», sier Jørn Eggum.

- «Dette var klokt av regjeringa. Nå viser de at de har forstått frontfagsmodellen og at de har akseptert at partene i arbeidslivet er seg sitt ansvar bevisst», mener Eggum.

Dersom det ender med et forbundsvist oppgjør i 2018 er det han og Norsk Industris Stein Lier-Hansen som skal knekke denne nøtta. Det blir etter alle solemerker ingen enkel jobb, da Norsk Industri og verftene har strittet imot hele allmenngjøringsordningen siden den ble innført i 1994.

I første omgang skal nå Fellesforbundet og Norsk Industri sitte sammen i et utvalg og jobbe med saken fram til 1. mai. Deretter starter forberedelsene til tariffoppgjøret 2018.

25.1.17

ESA godtar at Norge skal prøve å løse striden om lønn for tilreisende arbeidere

- EFTAs overvåkingsorgan ESA går med på å la Norge forsøke å løse den såkalte verftssaken på hjemmebane, men ber om en statusoppdatering innen 10. april.
- I brevet til Norge ber ESA om en tilbakemelding innen 10. april. ESA ber i tillegg om en rapport fra utvalget som Norsk Industri og Fellesforbundet har nedsatt for å forsøke å finne løsninger. Dette utvalget skal etter planen avslutte sitt arbeid innen 1. mai.

Håpet er at forhandlingene skal lede fram til en løsning i forbindelse med tariffoppgjøret i 2018. (Klassekampen)

Jørn Eggum:

- «At hovedoppgjøret 2018 skal tilfredsstillende ESAs krav om at det må være innenfor regelverket, ser jeg som løsbart»
- Eggum ser det som en fordel at regjeringen peker på ham og motparten i Norsk Industri

26.1.2017 (Klassekampen)

Jan Olav Andersen:

- Regjeringen burde stått opp for høyesterettsdommen og tatt konflikten med ESA. I stedet erkjenner de at ESA har rett til å be om endringer i våre tariffavtaler.
- Boye Ullmann:
- Fellesforbundets ledelse undervurderer angrepene fra NHO og ESA
 - Verken NHO eller ESA vil gi seg før bestemmelsene i tariffavtalene blir kraftig redusert.
 - EFTA-domstolen står klar til å felle dom og sette Norsk Høyesterett til side

4.2.2017 (Klassekampen)

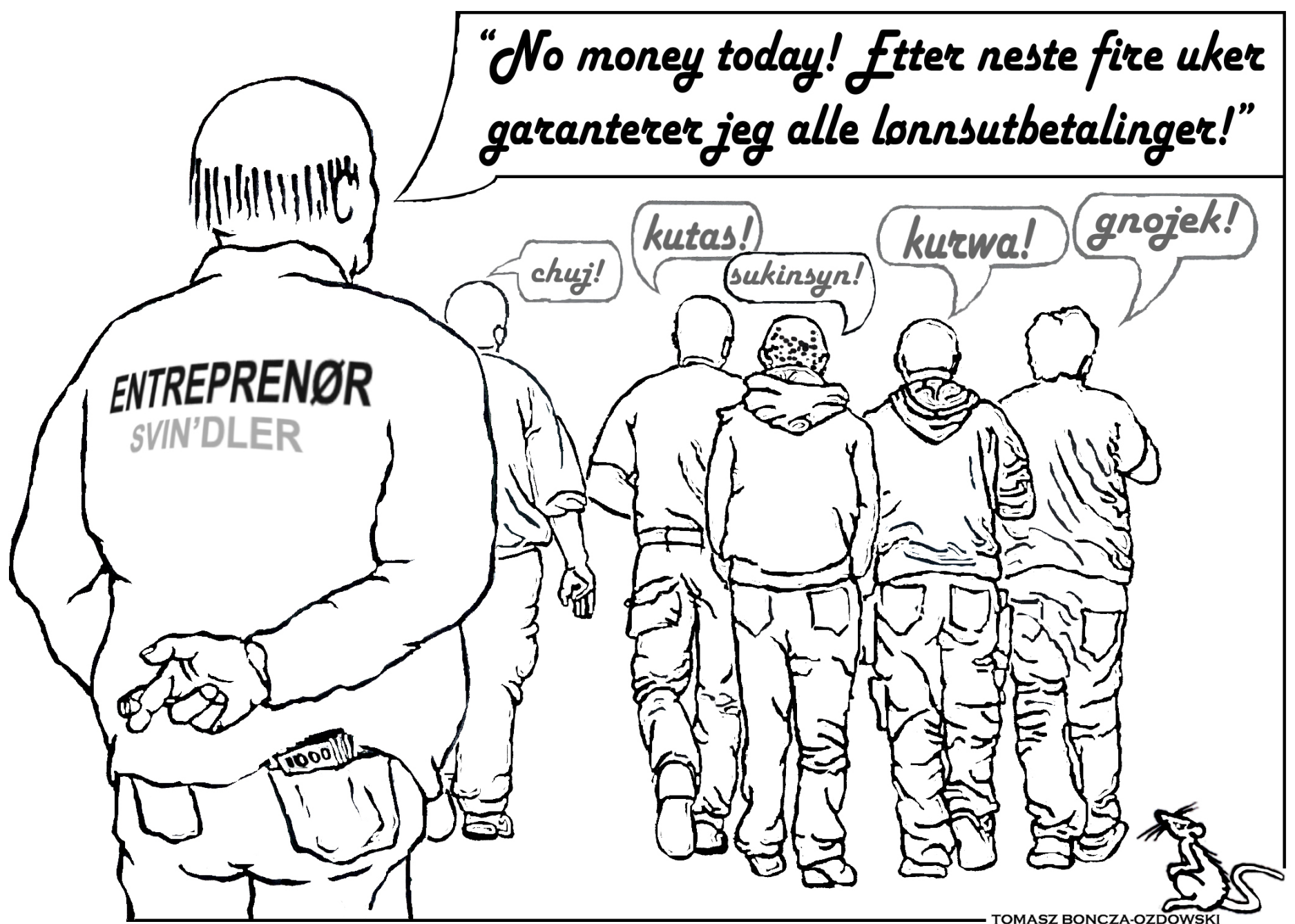
Dag Seierstad:

- Alt tilsier at EFTA-domstolen ville ha fastslått at utgifter til reise, kost og losji ikke er en del av den minstelønna som kan allmenngjøres. Dermed ville det ikke lenger herske den minste tvil om at det fins norske tariffavtaler som må vike hvis de er i strid med EU-regler.

TIPS OSS OM ARBEIDSMARKEDSKRIM!

Fellesforbundet samarbeider med A-krim

TOMASZ BONCZA-OZDOWSKI

Vet du hva **payback** er? **Falsk fakturering?** **Trafficking?**

Tekst: Petter Vellesen
Illustrasjon: Thomas Boncza-Ozdowski

Noen arbeidsgivere spekulerer grovt i å underbetale sine «ansatte». En av metodene er såkalt payback. Det betyr at arbeideren får utbetalt lønna si over bankkonto, som vanlig er, men at han så må betale tilbake hele eller deler av den til «arbeidsgiveren». For eksempel kan lønnsmotageren få inn 30 000,- på konto, men må umiddelbart ta ut et større kontantbeløp i minibanken og levere tilbake. På den måten får arbeidsgiveren bokført en månedslønn som holder seg godt på «den rette sida» av allmenngjøringsforskriften og samtidig hvitvaska pengene.

En annen måte å gjøre det på er at det er flere, f.eks. to eller tre, som «deler» på samme lønning. Det er bare én som er registrert på arbeidsplassen og får lønn, men han «har med seg» noen som han må lønne av egen lomme – svart selvsagt! En tredje – og veldig vanlig – måte, tror vi, er at

det ikke utbetales overtid, hverken tillegg eller grunnlønn. Arbeidstakeren får en månedslønn – 30 000,- dekker allmenngjort minstelønn i en vanlig arbeidsmåned – men jobber mye mer enn

Og det foregår altså på helt vanlige byggeplasser i Norge. Ikke bare unndras skatt i milliardklassen, dette er også en utnyttning av folk i stor skala og det undergraver norsk arbeidsliv og alle sunne konkurranseregler.

160 timer. På den måten ser alt bra ut, på papiret... Men for en konkurransevridning!

Fiktiv fakturering betyr at én person skriver ut en faktura – som regel på en vare eller tjeneste som ikke er levert, eller i hvert fall ikke levert slik det står på regningen – mens en annen part bruker denne fakturaen til å skjule store kontantuttak fra bedriften. Den som fakturerer betaler tilbake beløpet i kontanter. Han beholder som regel bare en liten andel i provisjon, det er han som mottar fakturaen som gjør de store pengene.

Trafficking eller menneskehandel er heldigvis ikke så vanlig på norske byggeplasser, men vi vet at det forekommer. Det kan være folk som for eksempel har pådratt seg en gjeld og som må jobbe gratis til den er nedbetalt. Langt vanligere er det nok at folk rett og slett blir «lurt» for lønna: De blir ansatt, men får ikke første lønning fordi de skal ha et beløp «innestående». Neste lønningsdag kan det samme skje fordi sjefen venter på et oppgjør, og så videre. Med godsnakk og løfter

kan det gå flere måneder. Til slutt viser det seg at det hele var et luftslott og at man ikke får noen lønn. Uten arbeidsavtale, timelister eller lønns-slipper har man ikke mye å stille opp med!

Alt dette er kriminelt, og arbeidslivskriminalitet av en bevisst og kynisk sort. Og det foregår altså på helt vanlige byggeplasser i Norge. Ikke bare unndras skatt i milliardklassen, dette er også en utnyttning av folk i stor skala og det under-gravernorsk arbeidsliv og allesunne konkurranse-regler. For at vi skal ha en seriøs byggebransje her i landet må dette stoppes. Fellesforbundet har nå innledet et samarbeid med statlige etater gjennom et såkalt A-krimcenter. Det er etablert fem slike sentere i landet og de skal bekjempe arbeidslivskriminalitet gjennom felles virksomhet. De mest toneangivende er Arbeidstilsynet, Skatt Øst og Kemneren, men politiet medvirker selvsagt, og andre etater som Tollvesenet og Mattilsynet kan trekkes inn ved behov. På Østlandet er det nå også etablert et samarbeid med Fellesforbundet. Det skal være faste månedlige møter og kvartalsvise oppfølgingsmøter hvor vi kan komme med tips og erfaringer som forhåpentligvis bidrar til større oppklaring av disse sakene. Fellesforbundet i Oslo, Akershus og Østfold har etablert ei gruppe vi kaller A-krimforum, hvor fagforeningene i området deltar, og ei tremannsgruppe som deltar i de månedlige møtene. Den består av Stig Hansen fra avd 851, Kåre Berg fra avd 614 og undertegnede.

For at vi skal få til noe i dette arbeidet er vi avhengige av tips fra dere. De faste organisasjonsarbeiderne og saksbehandlerne i foreningene kommer jo bort i mye og vil helt sikkert bidra, for ikke å snakke om de regionale verneombudene, men vi er helt sikre på at «vanlige» tillitsvalgte og medlemmer kan og vil bidra her. Det er jo dere som er de «tusen øynene og ørene» som vi tilbyr A-krimcenteret.

Vi har etablert en e-postadresse øremerka tips fra medlemmene,

krimtips@fellesforbundet.org

men dere kan selvsagt kontakte deres egen avdeling direkte også.

Hva kan dere bidra med?

Hva slags tips ønsker

A-krimcenteret?

Svaret på det er: Alt mulig!

Dere skal ikke drive noen etterforskning, det får myndighetene ta seg av, men de er interessert i alle slags opplysninger som kan føre til oppklaring av saker. For å gå tilbake til begynnelsen av denne artikkelen: Hvis det plutselig dukker opp mange folk på deres byggeplass for å gjøre en relativt liten jobb kan det jo være at de blir ut-satt for payback. Kanskje disse ikke har ordentlig arbeidstøy. Kanskje de jobber unormalt mye og til unormale tider. Kanskje dere ser at mange går i samme minibank på lønnsdagen. Klager noen av deres arbeidskamerater fra andre bedrifter på at de ikke har fått lønn? Kanskje dere kommer over en faktura hvor tjenesten ikke er levert av det firmaet som står på fakturaen. Kanskje dere legger merke til at mange tar seg inn på byggeplassen utenom adgangskontrollen.

Alt slikt har interesse. Tips oss!!

Økende pågang hos Servicesenter for utenlandske arbeidstakere

Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) registrerte 127 638 henvendelser i 2016. Det er en økning på omlag 16 000 henvendelser fra året før. Flertallet av de besøkende kommer fortsatt fra Polen, etterfulgt av personer fra India, Tyskland og Litauen. Servicesentrene legger til rette for at utenlandske arbeidstakere skal komme raskt i lovlig arbeid i Norge og er et samarbeid mellom Arbeidstilsynet, politiet, Skatteetaten og Utlendingsdirektoratet.

Det er etablert SUA i Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim og Kirkenes. Her behandles blant annet søknader om oppholdstillatelse, skattekort og melding om flytting. I tillegg til at de besøkende får informasjon om rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Rundt 3 900 av de besøkende oppsøkte Arbeidstilsynets veiledere på SUA. Det er en økning på rundt 35 prosent fra 2015. Den typiske gruppen arbeidstakere som oppsøker Arbeidstilsynet på SUA kommer fra Polen eller Litauen og jobber i bygg- og anleggsbransjen. Mange jobber også i restaurant- og renholdsbransjen.

SUA mener å se at useriøse arbeidsgivere bevisst rekrutterer arbeidstakere fra utlandet som har dårlig kunnskap om det norske arbeidsmarkedet fordi disse er lettere å utnytte.

(kilde: arbeidstilsynet.no).

Rapport: Flere milliarder unndratt som følge av arbeidslivskriminalitet

I 2015 ble det unndratt mellom 12 og 60 milliarder kroner som følge av arbeidslivskriminalitet, viser en ny rapport fra Samfunnsøkonomisk analyse.

På oppdrag fra skatteetaten har de brukt forskjel-

lige metoder for å beregne omfanget av skatte- og avgiftsunndragelser over tid. Analysen viser at omfanget ikke har økt i perioden 201 – 2015, men viser samtidig at problemet er omfattende og fortsatt er et stort samfunnsproblem.

Mange mistenkes for trygdesvindel

320 medarbeidere fra skatteetaten, politiet, Nav, Arbeidstilsynet og lokale kemnere utførte kontrollen av 1 200 bygningsarbeidere på 536 privatadresser. Kontrollen ble gjennomført i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag 3. og 4. mai i år. Målet var å kartlegge omfanget av kriminaliteten innen bygg- og anleggsbransjen i privatmarkedet.

Etter aksjonen ble 11 personer utvist og 54 personer vil bli utredet videre for mulig trygdesvindel. I tillegg ble 57 arbeidsplasser stengt på grunn av farlig arbeid. Videre kom det fram at hver fjerde arbeider ikke var registrert eller innmeldt med lønn og over 5 prosent av de kontrollerte virksomhetene var ikke registrert i merverdiavgiftsregisteret.

Fortsatt flest fra Polen

Sammenliknet med året før gikk arbeidsinnvandringen blant statsborgere fra de største arbeidsinnvanderlandene Polen og Litauen ned med henholdsvis 22 og 26 prosent. Polakkene var fortsatt den klart største gruppen med 4 100 nye arbeidsinnvandrere. I absolutte tall utgjorde dette likevel 1 100 færre arbeidsinnvandrere fra Polen i forhold til 2015.

I alt innvandret 50 500 personer med ikke-nordisk statsborgerskap til Norge i 2016. Flukt som innvandringsgrunn gikk mest opp mens arbeidsinnvandringen gikk mest ned. Familie var den vanligste innvandringsgrunnen i 2016.

Den årlige innvandringsstrømmen har variert over tid. I perioden 1990-2016 har 789 000 ikke-nordiske statsborgere kommet til Norge. I 2005 kom det for første gang flere arbeidsinnvandrere enn personer som fikk beskyttelse. 2006 var et krysningsspunkt, med arbeids- og familieinnvandring på omtrent samme nivå, og etter 2006 var det arbeidsinnvandringen som dominerte migrasjonsbildet fram til i fjor (kilde: ssb.no).

Oms

FAST MÅNEDSLØNN i JM Norge AS

Tekst og foto: Helge Breistein

Viser til tidligere nummer av Bygningsarbeideren hvor vi orienterte om prøveordning i JM på fast månedslønn.

JM er en av Nordens største boligutviklere med 4187 boliger i 2016.

Etter erfaringer på noen byggeplasser er saken tatt opp i klubben og på årsmøte til klubben den 22. mars 2017 var saken oppe til endelig avgjørelse. Etter orientering fra bedriften, ble saken drøftet. Det ble så avholdt votering på et godt besøkt årsmøte i klubben. 5 medlemmer i klubben stemte mot. Fast månedslønn er dermed innført med oppstart fra 1.4.2017.

Basert på de siste års erfaringstall på samtlige bedriftsinnterne akkorder, blir månedslønnen nå kr. 46.333.- (ca kr. 285.-) i tillegg kommer feriepenger, lokale/sentrale forhandlinger, samt reise og gangtid, overtid mm.

Dette gir de 11 måneder med fast månedslønn og feriepenger i juli måned. Som en av medlemmene i klubben sa det «Dette gir forutsigbarhet og ro. Det blir lettere å holde fokus på jobben».

JM bygger etter Lean-prinsipper og framdriftsplaner skal selvsagt følges, og det er høy fokus på kvalitet med egne ansatte. JM har enormt med arbeid framover og de vil i løpet av 2018/2019

ansette flere fagarbeidere, både betong og tøm-rere.

Vi vil selvsagt følge erfaringene og lønnsutviklingen til de ansatte i JM videre.

JM Norge As bygger 121 leiligheter i Drammen - Elvekvarteret Størrelse 41-113 m², prosjektet skal være ferdig 1. kvartal 2018.

Mange slags firma med mange slags formål

Mange firma har rett og slett bare morsomme navn, mens andre kan ha både morsomme navn og spre seg over mange bransjer samtidig. Bransjer som i bunn og grunn ikke har noe felles i det hele tatt.

Rafix Szymanski er et enkeltpersonsforetak fra Aurskog-Høland som har følgende formål: «Kjøp og salg av fargerike metaller. Kjøp og salg av skrot, vrakbiler også videre. Bygge- og oppussingstjenester».

Byggmester E. Kosys er et enkeltpersonsforetak som holder til i Sørumsdal og ønsker å drive med følgende: «Salg av byggetjenester. Import og salg av byggevarer samt andre produkter/tjenester som naturlig hører sammen med dette». *Og det er jo helt i orden. Men hvorfor har ikke mesterregisteret registrert mesteren?*

Trehus Prosjekt Tomasz Daniluk holder til i Nittedal. Enkeltpersonforetaket har følgende hensikter: «Bygg- og anleggsbransjen: oppføring, ombygging, reparasjon, vedlikehold, riving og ferdigstillelse av bygninger. Grunnarbeid, takarbeid, blikkenslagerarbeid, elektrisk installasjonsarbeid, rørleggerarbeid, isolasjonsarbeid, VVS-arbeid, stukkaturarbeid, snekkerarbeid, gulvlegging, tapetsering og maler- og glassarbeid». *Her må det vel sporenstraks ansettes folk!*

HM Bygg Service Mohsen Hajari er et enkeltpersonsforetak fra Oppaker i Nes kommune.

Formålet er kort og godt: «Betong, snekring og kjøre tornekran». *En kran full av torner må være en uangripelig arbeidsplass.*

Baltic Contracting Group er et norskregistrert utenlandsk firma hvor morselskapet holder hus i Litauen. Formålet er: «Yte tjenester innen personale- og underleverandør tjenester i byggebransjen, gammelt trebearbeiding maskinvalg, fjerning og ny trebearbeiding maskin montering, installasjon og andre produkter som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender». *Ordene er kjente men hva de innebærer i praksis er litt uklart for meg.*

Valdo Bygg as holder til i Sandefjord og har følgende formål: «Erstatning, maling av taket, terrasser, interne byggearbeid, utemøbler produksjon, erstatning av vinduer, dører».

Inspirasjonland.no Stanislawczyk er et enkeltpersonsforetak fra Nannestad med følgende formål: «Aktivitet som utføres fysiske anskaffelser av personer, reiseformidling, Import av baderoms utstyr og ved til for eksempel peis, treplater, landbruks (blåbær, jordbær, bringebær) leie av eiendom, renholdtjenester». *Det kan fort bli litt plundrete å sette sammen ord til setninger slik at meningen blir krystallklar, men noen forbedringsmuligheter finnes nok.*

Kumi as holder til sentralt i Oslo og har ikke noe med byggebransjen å gjøre. Formålet er kort og godt: «Serveringssted, herunder å serve-

re mat og drikke». *Dette må være ekte gründer-virksomhet. Serveringssted som serverer mat og drikke. Endelig....*

Raimondas Tamosauskas er et enkeltpersonsforetak fra Notodden med følgende greie formål: «Snekring-restaurering, flislegging, maling på innsiden og utsiden». *Et firma som maler på to sider. Rart ingen har tenkt på det før.*

Hilroan Pty ltd er et norskregistrert firma hvis morselskap holder til i Australia og har følgende formål: «Konsulentvirksomhet innen prosjektering av hav, skipsadministrasjon og ledelse». *Og jeg som alltid har trodd at havene prosjekterte seg sjøl. Så feil kan man ta.*

Hulløen's Service og Vedlikehold as holder til i Kragerø og har planer om følgende virksomhet: «Installasjon, vedlikehold og service av robotklippere. Vedlikeholdsarbeid på hus, hytter og hage, Utleie av arbeidskraft til fjellarbeid, gravearbeid, stilasarbeid, dekk og bilpleiearbeid». *Allsidighet lønner seg nok i lengden, eller kanskje ikke?*

Farmasøytbemanning as er et firma fra Oslo med følgende hensikter: «Formidle personal til bemanning av apotek». *Men hvor mange farmasøytter er det mulig å formidle i dette landet da? Og samtidig tjene penger på det.*

P.S. Sitatene fra formålene til firmaene skal være ordrett slik de er registrert i Brønnøysund. Vi er derfor ikke ansvarlige for det som er av skrivefeil.

Odd Magnar

Velg side for nytt flertall

Det går an å bli litt lei av valgkamp. Det går an å gå trøtt av politikerkrangel. Likevel, ingen kommer unna politikken. Arbeid, bolig, helse og utdanning reguleres av politikerne. Sett med fagbevegelsesbriller har mye gått i feil retning med Siv, Erna og det borgerlige flertallet.

Tekst: Roy Pedersen, LO i Oslo

Foto: Erlend Angelo, Joachim Espe, Petter Vellesen

Arbeidsmiljøloven er reversert. Flere kan ansettes midlertidig. Det er enklere å få ansatte til å jobbe lengre dager og uker og uten overtidbetaling. Ti timers dag er bl.a. konsekvensen for ungdom i sommerjobb. Innleid arbeidskraft har fått enda mindre de skulle ha sagt.

Noen har fått det bedre. De rikeste promillen har fått skattelette i hundretusenkroneklassen. Mens de på arbeidsløshetsstrygd er fratatt feriepenger og uføre har fått redusert trygd og mista bostøtte. Pappapermen ved fødsel er redusert og

likestillingen er satt i revers. Regjeringa kan ikke ta skylda for lavere oljepris, men har gjort altfor lite for å redusere arbeidsløsheten. Forskjellene mellom folk øker.

Et nytt flertall på Stortinget vil bidra til forandring. Derfor oppfordrer vi til å stemme på enten Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt eller Senterpartiet.

Hvis disse får flertall, hva skjer da?

Vi får en bedre arbeidsmiljølov. Den økte adgangen til midlertidig ansettelser blir det slutt på. Vi må stå på for å gjenoppbygge hele den borgerlige reverseringen. Et nytt flertall vil stramme inn på bemanningsbransjen. Frisleppet av leiefirma var en stor feil, med sosial dumping og annen arbeidslivskriminalitet som resultat. Oslos byggebransje er overmodent for et forbud.

Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie fra Høyre har foreslått å fjerne leiefirmaenes praksis

uten lønn mellom oppdrag. Det hjelper ikke når hun samtidig går inn for at de innleide kan være midlertidig ansatt. Hauglie bidrar til flere lausarbeidere, gir med den ene handa og tar desto mer med den andre. Anne Cecilie Kaltenborn fra NHO Service mener leiefirma er et uunnværlig mellomledd. Hun sier ingenting om at 85% av all innleie på Oslos byggeplasser er ulovlig!

Et nytt flertall vil rette opp forverringen av ledighetstrygden og skattefradraget for fagforeningskontingent blir fordoblet.

Visste dere at de sju største velferdsprofitørene innen barnevern hadde et overskudd på 550 millioner i perioden 2009-2013? Flere milliarder av skattefinansiert velferd havner i private lommer. Ofte på bekostning av de ansattes lønn og pensjon og med eiere registret i skatteparadis. LO går inn for å fjerne profitt på velferdstjenester. Et nytt flertall endrer dagens praksis.

Erna Solberg lovet å svekke LOs makt hvis hun ble statsminister. Det har hun klart, godt hjulpet av aggressive arbeidsgivere, arbeidsgiverforeninger og EØS-avtalen. Uten en oppgående fagbevegelse og tariffavtaler får vi uansett økte forskjeller og redusert velferd.

En stemme til ett nytt flertall bidrar til en tryggere hverdag for oss som lever av lønna. Derfor: Velg side, la ikke valgdagen bli en ny blåmandag.

Et nytt flertall på Stortinget vil bidra til forandring.

Oslomodellen vedtatt!

Oslomodellen er ferdig behandlet i rådhuset. Nå er det viktig å få den til å virke på byggeplassene!

Vi har skrevet mye om den såkalte Oslomodellen i dette bladet. Nå er den vedtatt! Nå må vi få den til å virke!

Tekst og foto: Petter Vellesen

Som de fleste sikkert kjenner til har flere offentlige byggherrer, som Statsbygg, Statens vegvesen og Telemark fylke, vedtatt at det skal være strenge vilkår i deres kontrakter med leverandørene. I Telemark kaller de dette anskaffelsesregelverket for «Telemarksmodellen». Oslo kommune er en av landets aller største byggherrer og kan ikke være dårligere. Derfor har vi fått Oslomodellen!

Oslomodellen er altså et kallenavn på Oslo kommunes regelverk for offentlige anskaffelser,

særlig innenfor bygg og anlegg. Nå er alle standardkontrakter og vilkår samlet og til dels betydelig skjerpet. Dette har kommet til fordi Oslo kommune og det nye bystyret har kommet til en erkennelse av at det har vært alt for mange useriøse aktører, svart arbeid og sosial dumping på kommunale byggeplasser. Byrådet ønsker at Oslo kommune skal være i fronten i kampen for et seriøst arbeidsliv. Da har det vært helt nødvendig å skjerpe inn regelverket slik at bare de seriøse slipper gjennom nåløyet.

Det skal fortsatt være konkurranse om oppdragene, selvsagt, men gjennom Oslomodellen prøver kommunen å legge til rette for at konkurranseforholda blir utjevna gjennom å sette opp skranker som bare de seriøse kan oppfylle.

VI KAN NEVNE DE VIKTIGSTE KRAVENE:

KRAV TIL BRUK AV FAST ANSATTE:

Kontraktskravet er at de som skal utføre kontraktsarbeid for kommunen i all hovedsak er fast ansatte hos leverandøren. Dette er nok det aller viktigste kravet for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Dersom det av en eller annen grunn er nødvendig med midlertidige ansettelser eller innleie fra bemanningsbyråer må dette forhåndsgodkjennes, og det er et krav at de innleide har lønn mellom oppdrag-

KRAV OM FAGLÆRTE HÅNDVERKERE:

Det er ikke nødvendigvis et lovpålagt krav om at den som skal utføre et håndverk har fag- eller svennebrev, men det er rett og rimelig at oppdragsgiveren kan stille et krav om at fagarbeid skal utføres av fagarbeidere. Oslo kommune mener at det er fornuftig at det er minst 50% faglærte ved utførelsen av oppdraget.

KRAV TIL LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR:

Verken leverandører eller underleverandører kan ha lønns- og arbeidsvilkår som er dårligere enn det som følger av allmenngjøringsforskriften, landsomfattende tariffavtale eller gjeldende lovgivning. Dette skal gjelde alle bransjer, og der det ikke er allmenngjort er det lokale eller landsdekkende tariffavtaler som gjelder.

BEGRENSING I ANTALL LEDD UNDERLEVERANDØRER:

Som hovedregel skal det bare være ett ledd underleverandører under hovedleverandøren, inkludert enkeltmannsforetak eller innleid arbeidskraft. Det kan gjøres unntak i spesielle tilfeller, for eksempel spesialisert kompetanse.

KRAV TIL BRUK AV LÆRLINGER:

Det skal kreves at minimum 10% av de utførte arbeidstimene på fagområder med behov for lærlingeplasser skal være utført av lærlinger. Det stilles også krav til at bedriften skal være tilknyttet en lærlingordning.

Dessuten inneholder Oslomodellen krav om **HMS-kort**, om **utbetaling til bankkonto**, om **språk, sikkerhet, helse og arbeidsmiljø** og om dokumentert **yrkesskadeforsikring**. Dessuten plikter leverandøren å ta inn **samme bestemmelser** overfor sine underentreprenører, og det er bestemmelser for hva som skal skje dersom kontraktene **misligholdes**.

Bestemmelsene i Oslomodellen går på mange områder langt utover det Statsbygg, Difi med flere har innført, og modellen er nok av de mest

vidtgående innkjøpsreglementer i landet. Fellesforbundets avdelinger i Oslo ønsker selvsagt modellen velkommen, ja, vi vil faktisk gå så langt at vi ser på oss selv som pådrivere og en årsak til det gode resultatet.

Men de nye kravene er så strenge, og det er så mye penger å spare på å omgås dem at det krever et eget kontrollarbeid for å håndtere dette. Vi er usikre på om kommunen klarer denne oppgaven.

Nå må vi få Oslomodellen til å virke. Det er ikke sikkert at vi ser resultatene umiddelbart, de nye bestemmelsene gjelder for kontrakter inngått etter mai 2017, og det tar som kjent litt tid før spaden settes i jorda. Men de nye kravene er så strenge, og det er så mye penger å spare på å omgås dem at det krever et eget kontrollarbeid for å håndtere dette. Vi er usikre på om kommunen klarer denne oppgaven, ikke minst har vi sett hvordan kommunebyråkratiet tidligere har sett etter måter å omgås regelverket på. Det er helt nødvendig at byens politiske ledelse sender ut et sterkt signal om at kommunen ikke aksepterer sosial dumping på sine byggeplasser og at det ikke aksepteres slinger i valsen.

Bedrifter som bryter regelverket må straffes med bøter som svir og utestengning fra framtidige kommunale konkurranser. Vi håper selvsagt at kommunen klarer å håndtere dette gjennom sine innkjøpsrutiner og at de får bygd opp et solid kontrollapparat. For øvrig minner vi kommunen om at fagforeningene har tusen øyne og tusen ører og oppfatter uønskede hendelser lettere og fortære enn noen kontrollør vil klare. Vi klarer å oppdage og avverge farlige situasjoner gjennom vernerunder for eksempel, og det skulle være fullt mulig å kunne rapportere på samme måte ved mistanke om ulovlige aktiviteter. Men da må kommunen etterspørre det.

SISTE:

Rett før Byggningsarbeiderens deadline får vi beskjed om at Oslo kommune har utestengt 39 selskaper på bakgrunn av de nye kontrolltiltakene. Hele 88 firmaer har gjort opp sitt mellomværende med skattemyndighetene, slik at de er kvalifisert til å være med på anbudene. På den måten kom det inn flere titalls millioner i skatt. Kommunens innkjøpere har også fått en såkalt OBS-liste med 96 selskaper som de må være varsomme å inngå kontrakter med. Det viser at tiltaket hjelper!

Krav om elektronisk oversikt over ansatte på byggeplasser

Tekst: Odd Magnar Solbakken

Elektroniske lister over de ansatte er viktig for at de sentrale aktørene på en byggeplass (byggherre, HMS-koordinator, arbeidsgiver og verneombud) og tilsynsmyndighetene raskt skal kunne skaffe seg oversikt over de som jobber på bygge- og arbeidsplassen.

Forskriften ble endret som et ledd i oppfølgingen av regjeringas strategi mot arbeidslivskriminalitet og er en videreføring av tidligere fastsatte endringer i byggherreforskriftens bestemmelser om plikt til å føre liste over de som arbeider på en bygge- eller anleggsplass.

Listene skal blant annet inneholde navn og fødselsdato på alle som utfører arbeid på plassen. Endringen innebærer at oversiktslistene heretter skal føres elektronisk og at også HMS-kortnummeret til de som utfører arbeid skal føres på disse listene.

Byggherreforskriften gir byggherre et selvstendig og overordnet ansvar for at sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på en byggeplass blir ivaretatt. Forskriften stiller blant annet krav om at det til enhver tid føres liste over de som arbeider på en byggeplass (kilde: regjeringa.no).

Kraftig økning i konkurstallene i Østlandsområdet

I Østlandsområdet ble det, til og med uke 26 i år, åpnet konkurs i 494 foretak innen byggebransjen. Det er 81, eller litt over 16 prosent, flere enn i 1. halvår i 2016. Tallene gjelder for fylkene Oppland, Hedmark, Oslo, Akershus, Buskerud, Østfold, Vestfold og Telemark.

Halvårsstatistikken for hele landet og for alle bransjer viser at tallet på konkurser og tvangsavviklinger gikk ned med 0,8 prosent sammenlikna med første halvår i 2016. I løpet av første halvår i år ble det registrert i alt 3 229 konkurser og tvangsavviklinger, mens tilsvarende tall i fjor var 3 292.

Odd Magnar Solbakken

Produksjonsbedrifter	AS	Enkelpersonsforetak	NUF	DA	ANS	Antall konkurser
1. halvår 2013	159	166	57	2	0	384
1. halvår 2014	237	203	32	3	1	476
1. halvår 2015	253	145	19	3	1	421
1. halvår 2016	259	137	16	0	1	413
1. halvår 2017	342	141	10	1	0	494
Bemanningsforetak						
1. halvår 2013	13	1	0	0	0	14
1. halvår 2014	10	2	3	0	0	15
1. halvår 2015	13	0	1	0	0	14
1. halvår 2016	19	0	2	1	0	22
1. halvår 2017	18	1	1	0	0	20

De kriminelle i arbeidslivet har fått nye vaner

Kriminelle aktører utvikler kontinuerlig metodene etter hvert som de finner nye muligheter for profitt. Metodene for arbeidslivskriminalitet varierer og ikke alle lovbrudd er like enkle å oppdage, viser en ny rapport.

Tekst: Odd Magnar Solbakken

Rapporten er en situasjonsbeskrivelse av arbeidslivskriminalitet i Norge og er utarbeidet av Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretnings-senter (NTAES). Senteret er et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, Tolletaten, NAV og Arbeidstilsynet. Formålet er å styrke samarbeidet om å bekjempe arbeidslivskriminalitet og legge til rette for at politiet og kontrolletatene bedre kan utnytte samlede analyse- og etterretningsinformasjon.

Situasjonsbeskrivelsen fra 2014 viste at arbeidslivskriminaliteten var i ferd med å bli mer systematisk og organisert. I tida etter 2014 har noen sentrale funn markert seg. Blant annet at virksomheter i større grad enn tidligere forsøker å framstå som lovlidige, gjennom en fin fasade i myndighetenes registre, og retta mot kunder og leverandører. Videre observeres tegn til økt om-løpshastighet ved at aktørene flytter aktiviteten til en ny virksomhet som en respons på krav fra myndighetene.

Svart arbeid og omsetning i sammenheng med sosial dumping markerer seg fortsatt som de vanligste formene for arbeidslivskriminalitet. Vi-

dere ser det ut til at enkelte metoder for å unngå arbeidsgiveransvar øker. Det gjelder først og fremst bruken av enkeltpersonsforetak hvor arbeidstakere blir «underleverandører». Kriminelle som flytter aktiviteten ofte mellom virksomheter kan også sjå ut til å være et utbredt problem.

Arbeidslivskriminaliteten ser videre ut til å ha spredt seg til flere bransjer enn hva som har vært kjent tidligere. Kriminelle aktører i bygg- og anleggsbransjen er nå observert i offentlig finansierte helse- og omsorgstjenester som barnevern og ungdomsarbeid. Fellesnevneren er anbud på levering av tjenester retta mot private virksomheter.

Kriminelle virksomheter registrerer fiktive arbeidstakere for å gi personer rett til NAV-ytelser

KONKURSRYTTERE ER FORTSATT VANLIG

Utenlandske virksomheter er utfordrende for kontrolletatene, blant annet ved lønnsutbetalinger i utlandet, uklarheter om hvilket land virksomhetene skatter til, språkutfordringer og manglende tilgjengelig dokumentasjon i Norge.

NTAES skriver at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet er blitt mer målretta, organisert og tverretatlig, og at gevinsten av det tverretatlige samarbeidet er knytta til samlokalisering og til den kjennskap medarbeiderne får til de ulike etatenes avdekkings- og sanksjonsmuligheter. Rapporten mener at dette bidrar til at etatene kan velge de mest kostnadseffektive sanksjonsmidlene, slik at straffesporet og krevende bokettersyn kan prioriteres brukt mot aktører som ikke kan forventes å følge administrative pålegg.

Rapporten innrømmer dog at det fortsatt finnes utfordringer som kan ha en uheldig effekt på innsatsen. Flere av a-krimsentrene opplever oppfølgingen i «etatslinjen» som utfordrende. Et suksesskriterie for sentrene er dermed at etatene i større grad forplikter seg til å følge opp sakene som sentrene avdekker, slik at prosessene ikke stanser opp.

Dette er vel også vår erfaring og bekymring. Det hjelper så lite med felles forståelse av virkeligheten dersom det ikke finnes vilje eller evne til å følge opp lovbruddene. Og det er klart enklere å ta løpeguttene aller nederst i det kriminelle nettverket. Eller å utvise en bygningsarbeider uten lovlig opphold. Da blir det kryss i boka og statistikken ser penere ut med en gang. Men det hjelper veldig lite å «pynte» statistikken med disse tallene som bevis på gjennomføringsevne dersom den videre prosessen stopper opp og bakmennene går fri og kan fortsette med sin multikriminelle og ødeleggende virksomhet. Da trengs det nye vaner også hos kontroll- og påtalemyndigheter.

Svart arbeid og omsetning i sammenheng med sosial dumping markerer seg fortsatt som de vanligste formene for arbeidslivskriminalitet.

REGJERINGAS DEFINISJON AV ARBEIDSLIVSKRIMINALITET:

«Handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen».

Arbeidslivskriminalitet er profittmotivert kriminalitet i et arbeidsmarked.

KLIPP

Nytt Fafo-notat om arbeidsutleie

Et nytt Fafo-notat viser at arbeidstakere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa utgjør en stadig større andel av de sys-selsatte innen utleie av arbeidskraft. Tall for arbeidstakere innen beman-ningsbransjen i 2016 viser at antallet personer med bakgrunn fra Øst-Europa har mer enn fordoblet seg, mens antallet arbeidstakere med nordisk bakgrunn var halvert.

Omtrent uendret sesongjustert sjukefravær

Det sesong- og influensajusterte sjuke-fraværet var 6,4 prosent i 1. kvartal 2017. Det er omtrent uendret fra 4. kvartal 2016. Sjukefraværet har ligget rundt dette nivået de siste fire årene. Det egenmeldte sjukefraværet gikk ned med 5,9 prosent fra 4. kvartal 2016 til 1. kvar-tal 2017, mens det legemeldte fraværet økte med 0,6 prosent. Til sammen gir dette en nedgang på 0,4 prosent. Fra-været for menn og kvinner viste begge en nedgang, på henholdsvis 0,6 og 0,3 prosent.

(kilde: ssb.no, 22.06.2017)

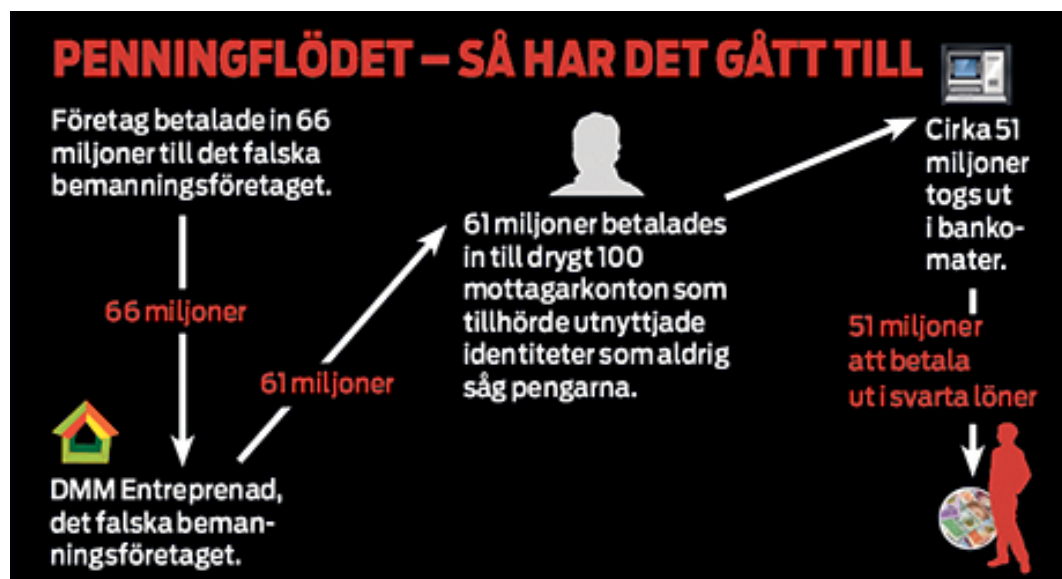
Regulering av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2017

Grunnbeløpet i folketrygda øker fra 92 576 kroner til 93 634 kroner fra 1. mai 2017. Det er en økning på 1 058 kroner, som tilsvarer 1,14 prosent. I en presse-melding skrev Arbeids- og sosialdepar-tementet at Regjeringa og organisasjo-nene har drøftet tallgrunnlaget for årets regulering av folketrygdas grunnbeløp og pensjoner fra 1. mai 2017. Pensjonis-tene nektet imidlertid å signere proto-kollen i forbindelse med trygdeoppgjø-ret som regulerer inntektene til landets pensjonister. Leder i pensjonistforbun-det, Jan Davidsen, sa at pensjonistfor-bundet ikke har fått gjennomslag for noen av sine krav, og er også misfor-nøyd med at trygdeoppgjøret heller ikke i år skal oversendes Stortinget for behandling før i forbindelse med stats-budsjettet i høst.

(kilde: regjeringa.no)

Svartjobb på Nya Karolinska

Tekst: Petter Vellesen

I disse dager rulles det opp en sak i Stockholm som involverer titalls millioner i hvitvaskede kroner og identitetstyveri fra 22 østeuropeiske personer. Skandalen har røtter tilbake i 2015 og har foregått på Nya Karolinska Sjukhuset, et offentlig gigantprosjekt til 25 milliarder SEK hvor Skanska er hovedentreprenør.

Det viser seg at firmaet B&D Grupp, som var underleverandør i andre ledd, gjennom de to siste årene har betalt ut svarte lønninger i mange-millionklassen, i følge bladet Byggnadsarbete-ren. Dette firmaet hadde samarbeid med et falsk bemanningsbyrå, DMM Entreprenad, som i real-teten ikke leverte arbeidskraft, men falske fakturaer. På den måten ble pengene hvitvasket. En metode vi kjenner altfor godt her hjemme fra.

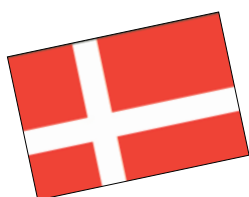
En av de involverte, en 31-åring med hviterussisk og polsk statsborgerskap, skal ha håndtert over 100 bankkontoer. Over 66 millioner svenske kro-

ner ble betalt inn til ham og overført til de enkelte kontoene. Gjennom å ta pengene ut i minibanken ble pengene vasket.

Byggnadsarbeidaren forteller om en polsk arbeider som ble lovet jobb i Sverige, men som bare ble brukt til å opprette falske bankkontoer. Han fikk ingen jobb, men oppdaget at i løpet av et år hadde 4,4 millioner blitt satt inn på hans konto, for så å bli tatt ut igjen i denne hvitvaskingsprosessen. Svenske «økokrim» har funnet 22 slike identiteter som er blitt utnyttet.

Det var det svenske fagforbundet *Byggnads* som begynte å nøste i saken etter at de hadde vært på byggeplassen for å organisere arbeiderne som drev med gipsarbeid. Når man kom inn på lønnsforholdene ble arbeiderne redde. «Lønningen prater vi ikke om.» På denne måten ble interessen vakt og man begynte å nøste i saken, som altså har et skandaløst omfang. Per dags dato sitter åtte personer i varetekt.

(Kilde: Byggnadsarbeidaren.se)

Mafia i dansk byggevirksomhet

Tekst: Petter Vellesen

Den kriminelle virksomheten begrenser seg ikke bare til Norge og Sverige. Også i Danmark sliter de med dette. Den italienske mafiaen Ndrangheta forsøkte visstnok å etablere seg i dansk byggevirksomhet. Det mener i hvert fall fagforbundet 3Fs byggegruppe, som i fjor anmeldte konkrete forhold til politiet. Det var mistanke om at det var underentreprenører på byggeplasser ved Københavns Metro og Århus Letbane som var involvert i virksomheten, som dreide seg om narkosmugling.

I følge 3Fs kilder ble det smuglet kokain inn i landet ved at stoffet lå i kasser med reservedeler som ble kjørt med lastebiler inn på byggeplassene. – Kampen for ordentlige lønns- og arbeids-

vilkår blir ikke lettere hvis flere av firmaene er styrt av en kriminell organisasjon, sa Palle Bisgaard den gangen. Etterforskningen førte ikke frem og politiet henla saken på nyåret i år. I stedet vurderer de anmeldte firmaene å gå til motsøksmål. Det tar Bisgaard med knusende ro. – Det var ikke sånn at vi satt med en rykende revolver, men vi hadde opplysninger som kommer fra troverdige personer, sa han.

Den dansk/italienske journalisten Morten Beitner mener også at mye tyder på at mafiaen etablerer seg i Danmark. I Italia finnes det en «hvit liste» over firmaer som ikke har mafia-kontakter. Det italienske selskapet Nicofer, som har oppdrag på Letbanen, er blitt nektet plass på denne lista.

(Kilde: Fagbladet 3F. Weekend-Avisen. Arbejderen)

Frå krig til revolusjon (2): FRÅ DOBBELTMAKT TIL SOVJETMAKT

Tekst: Harald Berntsen

Ingen av dei sosialistiske arbeidarpartia – mensjevikane, dei sosialrevolusjonære og bolsjevikane – spelte ei leiande rolle da tsaren abdiserte i mars 1917 og blei avløyst av ei borgarleg-liberal provisorisk regjering i mars 1917. (Se første artikkel i forrige nummer av Bygningsarbeideren.) Heller ikkje da fabrikkarbeidararar og garnisonssoldatar i Petrograd like etter danna sovjetet (rådet) i hovudstaden etter mønster av sovjetet i 1905. Men alle dei tre partia fikk valt representantar i rådet.

Petrograd-sovjetet tok frå starten ikkje sikte på å erobre statsmakta. Det skulle nøye seg med på å passe på at den provisoriske regjeringa førte ein arbeidarvenleg og demokratisk politikk. Både mensjevikane, dei sosialrevolusjonære og fleirtallet av bolsjevikane meinte at Russland gjennom den provisoriske regjeringa måtte fullføre den borgarlege revolusjonen før landet kunne bli modent for sosialistisk revolusjon. Dei sto og på at for å spille rolla som vaktbikkjer, måtte dei halde seg utanfor regjeringa. Bare den sosialrevolusjonære Aleksander Kerenskij trossa denne lina og gikk med.

Petrograd-sovjetet, der mensjevikane tok leiinga og dei sosialrevolusjonære sto neststerkast, tok likevel straks kontroll over fleire statsmaktsroller, viktigast kommandoen over dei militære troppane i hovudstaden. Sovjetet vedtok at dei militære einingane i hovudstaden skulle leiast av soldatvalte komitéar, og at soldatane skulle sjå på sovjetet som si høgste politiske styresmakt. Bare i felten skulle offiserane ha kommandoen.

Månadene frå mars til oktober 1917 blei derfor ein periode med dobbeltmakt eller delt statsmakt mellom den provisoriske regjeringa og Petrograd-sovjetet med følge av andre nye sovjet som det inspirerte til i Moskva, i andre store byar og i landdistrikta. Begge partane var einige om å få innkalla ei grunnlovgivande forsamling

som skulle innføre borgarleg demokrati og rett for alle. Men snart byrja regjeringa å tape terreng for sovjeta.

Regjeringa nølte heile tida med å innfri bondekravet om ei jordreform. Den var redd for at bondsoldatane ville reise heim og oppløyse hæren dersom dei blei tildelt jord. Regjeringa klarte heller ikkje å dempe dyrtida og mangelen på mat og brensel, eller å få hjula i gang i transportvesen og industriproduksjon.

Det aller viktigaste var spørsmålet om krig og fred. Regjeringa ville ikkje bryte avtalar som tsaren hadde gjort med sine allierte mot Tyskland, om at ingen skulle slutte separatfred. Den ville ikkje risikere å tape den kontrollen over Konstantinopel og dei tyrkiske streda som dei allierte hadde lova Russland ved krigsslutt. Arbeidarane og soldatane ville derimot ha fred utan anneksjonar eller erstatningar. I april 1917 utløyste svære protestdemonstrasjonar mot anneksonslna den første store regjeringskrisa og tvinga fram ei ny regjering med fleire mensjevikar og sosialrevolusjonære enn Kerenskij. Men også desse ga snart etter for anneksonslna til dei borgarlege kadettane.

Utviklinga styrka bolsjevikane. Dei blei ståande utanfor regjeringa som konsekvente forkjemparar for det programfesta kravet frå dei sosialrevolusjonære om at bøndene skulle ta over all jord, eit krav som den sosialrevolusjonære landbruksministeren Tsjernov ikkje fikk gjennom i regjeringa.

I april kunne mange av bolsjevikane som ved krigsutbrotet i 1914 var forvist til Sibir eller gått i eksil, vende tilbake til Petrograd. Til liks med mange som hadde blitt igjen i byen, hadde dei fleste av dei meir eller mindre slutta opp om det nasjonale forsvaret, og delt den mensjevikiske oppfatninga om at Russland ikke var modent for en sosialistisk revolusjon, men først måtte fullføre ei borgerlig-kapitalistisk omvelting. Bolsjevikleiarer Lenin sto nesten helt aleine mot alle desse, etter å ha vendt heim frå Sveits i ei forse-

Harald Berntsen er historiker. Han har skrevet en rekke bøker, bl.a. Norsk Bygningsforbunds historie og Hotell- og restaurantarbeidernes historie. Harald er i tillegg en ivrig debattant.

gla jernbanevogn som dei tyske styresmaktene let passere fordi dei kjente det avvikande synet hans.

Alt ved krigsutbrotet i 1914 hadde Lenin vært like aleine om å oppfordre soldatane til å desertere og vende våpna mot sine egne undertrykkarar. Og alt første dagen heime igjen i 1917 hevda han straks og gong på gong at den imperialistiske omfordelingskrigen som hadde starta i 1914, ville utløyse borgarkrig over heile Europa, og at den russiske revolusjonen var starten på ein verdsomfattande sosialistisk revolusjon. Dagen etter la han i hovudorganet til bolsjevikane, Pravda, fram sine seinare så kjente «apriltesar». I den viktigaste av tesane tok han avstand frå at den borgarlege revolusjonen måtte fullførast før ein kunne gå over til den sosialistiske. Ifølge Lenin var Russland, i og med eksistensen av dobbeltmakta, alt inne i overgangen frå den borgarlege til den sosialistiske revolusjonen der proletariatet og dei fattigaste delane av bøndene tok heile statsmakta gjennom sovjeta.

Lenin slo fast at bolsjevikane måtte slutte å bidra til illusjonen om at ei borgarleg regjering som den provisoriske i eit kapitalistisk Russland, kunne vere noe anna enn ei imperialistisk regjering. I staden måtte dei overtale arbeidarane om at det ville vere eit tilbakesteg å opprette ein parlamentarisk republikk, og at bare ein sovjetrepublikk kunne vere grunnlag for ei revolusjonær regjering. I klartekst sa Lenin med dette at når bolsjevikane fikk fleirtal i sovjetet, var tida inne for å gå vidare til den sosialistiske revolusjonen (først med å nasjonalisere grunneigedommen og med at sovjeta tok kontroll over all samfunnsmessig produksjon og distribusjon).

I apriltesane gikk Lenin og inn for å skifte namn på partiet frå sosialdemokratisk til kommunistisk, samt å få oppretta ein ny, tredje revolusjonær arbeidarinternasjonale som kunne leie og sikre samholdet over landegrensene i den sosialistiske verdsrevolusjonen som krigen hadde sett på dagsorden.

I Pravda blei tesane til Lenin straks forkasta av den leiande bolsjevikeren Kamenev, som heldt fast på at den borgarlege revolusjonen først måtte bringast til ende. Lenin svarte med å seie at det i lengda ikkje kunne vere to maktsentra i staten, sovjeta måtte styrte den provisoriske regjeringa eller sjølv bli styrta. Og i slutten av april fikk han på den allrussiske partikonferansen overveldande fleirtal for sitt syn. Det kunne samanfattast slik: På den eine sida var den storindustrielle arbeidarklassen alt så sterk i det elles tilba-

Lenin proklamerer sovjetmakt i Smolny-palasset.

keliggande Russland at den kunne gå til sosialistisk revolusjon, på den andre sida kunne denne revolusjonen i lengda bare halde stand om det blei revolusjonar i andre og meir utvikla kapitalistiske land, og på den siste og tredje sida var revolusjon i Russland viktig for å påskynde desse andre alt spirande revolusjonane.

Den same konferansen vedtok slagordet «All makt til sovjeta», som saman med kravet om brød, jord og fred kom til å utgjøre det enkle grunnlaget for massetilslutninga til den endelege maktomveltinga i oktober.

I juli braut den provisoriske regjeringa saman på ny etter svære demonstrasjonar av arbeidarar og soldatar mot krigspolitikken som regjeringa heldt fram med, trass i lovnader om å avgrense seg til forsvarskrig. Ei ny regjering, nå med Kerenskij som statsminister, blei bare ytterlegare isolert både internasjonalt og heime, den sto mellom åtak frå både høgre og venstre. Det hjelpte lite å reise ein kraftig hetsagitasjon mot Lenin der han blei utropt til å vere tysk agent. Men Lenin fann å måtte gå i dekning på ny, i Viborg i Finland.

Kerenskij rygga tilbake for å støtte eit forsøk som øvste hærkommandant Kornilov med lojale soldatar gjorde på å innta Petrograd og å oppløyse sovjetet. Framstøyten stranda på at jernbanearbeidarane gikk til streik mot den framrykkande generalen, og at garnisonssoldatane i utkanten av byen fraterniserte med Kornilovs soldatar og fikk dei over på si side. Kerenskij kom ikkje ut av isolasjonen ved å rekonstruere regjeringa nok ein gong, nå med ti mensjevikar og sosialrevolusjonære ved sida av ti ikkje-sosialistiske statsrådar. Anklagane frå begge sider bare auka, frå høgre for forræderi og frå venstre for konspirasjon med Kornilov.

Utviklinga akselererte radikaliseringa av arbeidarane i Petrograd og førte til oppretting av raude gardar til forsvar mot kontrarevolusjon. Bolsjevikpartiet voks frå 10 000 medlemmar i mars til ein kvart million i september da det fikk fleirtal i Petrograd-sovjetet og gikk fram over heile landet. I slutten av oktober oppretta Petrograd-sovjetet ein militær revolusjonskomité av bolsjevikar og sosialrevolusjonære venstre-utbrytarar. Komiteen tok kontroll over dei røde gardane, og blei anerkjent av garnisonssoldatane som deira øvste kommanderande styresmakt.

Frå Viborg hadde Lenin sagt at tida var inne for å ta makta, elles ville høgre og kontrarevolusjonen ta offensiven. Han viste også til den revolusjonære situasjonen internasjonalt, spesielt til Tyskland der soldatane i østersjøflåten gjorde mytteri. Hemmeleg tilbake i Petrograd frå Viborg fikk Lenin 23. oktober fleirtalet av bolsjevikane med på å velte regjeringa. Dei to leiande medlemmane Kamenev og Zinovjev var framleis motstandarar av einseitig bolsjevikisk maktovertaking, dei ville heller å samarbeide med andre om å ei ny regjering basert på sovjeta. Leo Trotskij, som også hadde vendt tilbake frå eksil og slutta seg til bolsjevikane, gikk på si side inn for at oppstanden burde falle saman med den snarlege opninga av den andre allrussiske sovjetkongressen og legge den statlege suvereniteten i hendene på denne kongressen. Også mot dette sto Lenin fast på at ein måtte ta makta straks. Han meinte at valet sto mellom Kornilov-diktatur og proletariatets diktatur

To dagar etter, 25 oktober, gikk bolsjevikane til aksjon etter at Lenin hadde fått tilslutning til sitt syn sitt på eit møte i ein utvida sentralkomité med 19 mot to stemmer. Trass i vedtaket heldt Kamenev og Zinovjev fram med å føre kamp mot revolusjonsplanane, til og med ved å røpe dei ofentleg. Men seinare same dag, 25. oktober, blei

strategiske punkt i hovudstaden inntatt av røde gardar under bolsjevikisk leing. Den revolusjonære militærkomiteen erklærte den provisoriske regjeringa for avsett, Vinterpalasset der regjeringa heldt til, blei inntatt på natta utan spel av blod, og regjeringa blei arrestert med unntak av Kerenskij, som sleppte unna.

Den allrussiske sovjetkongressen samla seg dagen etter til sitt første møte i Smolny-palasset. Den starta med at mensjevikane og ein del av dei sosialrevolusjonære protesterte mot den «militære konspirasjonen» til bolsjevikane og marsjerte

ut av kongressen. Dermed fikk bolsjevikane saman med venstrefløyen av dei sosialrevolusjonære overveldande fleirtal for å avvikle dobbeltmakta og opprette ei ny regjering under namnet Folkekommissæranes Råd. Regjeringa var leia av Lenin, som nå var både partileiar og statsminister. Trotskij blei utanriksminister og Stalin kommissær for nasjonalitetane.

Serien held fram med ein tredje og siste artikkel som tar for seg den første vidare utviklinga av revolusjonen.

MARCUS THRANE-DAGER: fra 9.-15. oktober i år

14. oktober er det 200 år siden Marcus Thrane ble født. I samarbeid med LO Sør-Gudbrandsdal, Arbeidermuseet i Oslo, Arbeiderbevegelsens arkiv og mange flere markerer LO i Oslo dette jubileet med egne Marcus Thrane-dager i Oslo.

Tekst: Bjørg Spillum,
leder av kulturutvalget, LO i Oslo

Marcus Thrane drev fram den første større organiseringen av vanlige arbeidsfolk i Norge. Arbeiderforeningene fra 1848 til 1851 med sine 30 000 medlemmer var en bragd i et førindustrielt samfunn: De forente mange miljøer og grupper i én bevegelse. De stod for en opplysningskampanje – med egen avis, foredrag og skoler. De jobbet for bedring av levekårene for husmenn, bønder, arbeidere og fattigfolk. De var de første som talte for fulle demokratiske rettigheter som talerett, organisasjonsrett og allmenn stemmerett.

Datidens «fagforeningsknusing»

Marcus Thrane ble fengslet i 1851 og ble i 1854 dømt til 4 års tukthus for samfunnsfiendtlig virksomhet. 127 andre thranitter rundt om i landet ble også fengslet. Med så sterke represalier overfor aktive medlemmer ble mange i bevegelsen skremt og Arbeiderforeningene ble nedlagt. I vår tid ville vi kalt det for fagforeningsknusing og justismord.

Arbeiderbevegelsens far

Mens Marcus Thrane satt i Botsfengslet i Kristiania drev Josefine Thrane, hans hustru, Arbeiderforeningens blad videre og ble med det Norges første kvinnelige redaktør. På tross av at Arbeiderforeningene forsvant og Marcus Thrane etter løslatelsen forlot Norge, så levde ideene og kampen for bedre levekår til vanlige arbeidsfolk videre ute i Europa. Og i Norge regnes Marcus Thrane blant mange som arbeiderbevegelsens far.

Hvem ville Marcus Thrane ha organisert i dag?

I dagens Norge snakker vi om den norske modellen og velferdssamfunnet. Med god grunn. De fleste av oss lever godt. Fri for sult, krig og nød. Men det er ikke kommet av seg selv. Noen før oss har kjempet det fram. Marcus Thrane var en av de som startet denne kampen.

I dag ville han kanskje ha gått i bresjen for å organisere alle de som utsettes for sosial dumping, de som ikke får fast jobb eller lønn mellom oppdrag,

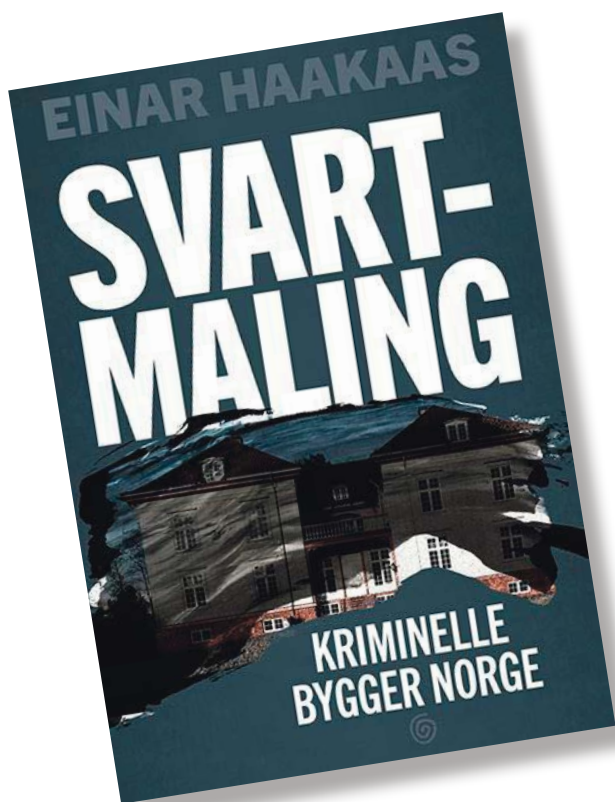

Henrik Sørensen malte dette bildet av Marcus Thrane i 1928 (Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek).

de ny-fattige, de som holdes utenfor eller støtes ut i arbeidsledighet. Listen er kanskje lenger enn vi liker å tenke.

Marcus Thrane-dagene

Det er i lys av dette – at rettigheter og demokrati ikke kommer av seg selv – at arrangørene bak Marcus Thrane-dagene ønsker å løfte fram historien rundt Marcus Thrane og thranittene. Det skjer ved foredrag, fagseminarer, byvandring og teaterforestilling i løpet av uke 41. På selve dagen for hans fødsel, den 14. oktober blir det kranesenedleggelse ved Marcus Thranes gravsted i Æreslunden på Vår frelsers gravlund i Oslo, hvor vår nye LO-leder Hans Christian Gabrielsen vil være til stede og hedre Marcus Thranes minne. Dere kan lese mer om programmet som er under utarbeidelse for dagene 9. – 15. oktober på egen web-side: <https://marcus-thrane.com/>. Møt fram og få innblikk i historien til bruk for dagens organisering av nye medlemmer og en sterk fagbevegelse!

Tekst: Kjell Skjærvø

«Svartmaling» av tidligere Aftenposten-journalist Einar Haakaas er ei ramsalt fortelling om hvordan albanske kriminelle nettverk har overtatt store deler av malerbransjen i Norge. De har drevet med svart arbeid, hvitvasking og momssvindel i stor stil. Millionene de har tjent har de salta ned i eiendom, luksusvillaer og forretningsdrift i Kosovo, der de er nyrike og respektable samfunnsstøtter.

Svart arbeid veit du hva er. Det er at det utføres arbeid uten at det betales skatt og arbeidsgiveravgift. Hvitvasking av svarte lønninger veit du kanskje ikke hva er. Det er at du later som om arbeid som er gjort svart av dine egne arbeidere, er utført av underentreprenører. For å få det til å se ut sånn, skrives det fiktive fakturaer. Fakturaen

Svartmaling – kriminelle bygger Norge

Einar Haakaas:
Svartmaling.
Kriminelle bygger Norge
Kagge forlag 2017

blir betalt til underentreprenørens konto, penga tatt ut i kontanter og levert tilbake til deg, sånn at du kan bruke dem til svarte lønninger og annen moro. Momssvindel er du kanskje heller ikke sikker på hva er. Det er at du krever refusjon av moms av de fiktive fakturaene fra skattemyndighetene.

De albanske nettverkene Haakaas skriver om har drivi med alt dette, gjennom et mylder av firmaer, (som er navngitt i boka) og over ei årrekke.

Sentral i Haakaas si fortelling er Malerservice Norge AS med daglig leder Gani Zumberi som toppmann. Skattemyndighetene og politiet aksjonerte mot dette nettverket første gang i 2007. Året etter ble saka henlagt uten etterforskning og med begrunnelse «intet straffbart forhold bevist». Men fire år etter var det duka for sivilsak. Zumberi fikk ei skatteregninga på 100 millioner kroner. Han bestred kravet. Zumberi framsto både velkledd og veltalende, forteller Haakas, da han la ut om «hvordan selskapet over år har bygget opp gode relasjoner til større entreprenører som Veidekke, Peab NCC og Selvaag.»

Men Haakaas har ikke bare fulgt saker og lest rapporter. Han har også snakka med folk som «driver i bransjen». Som en makedoner som har «vaska» for minst 78 firmaer. Over en kopp kaffe på Manglerud-senteret spurte makedoneren Haakaas om han kjente uttrykker å «selge en jobb».

Haakaas melder pass, og Makedoneren forklarer. «Alle i bransjen veit hva det betyr. Nesten alle driver med det». «Prisene på håndverkstjenester er så lave at alle gjør dette. De store entreprenørene vet hva som skjer, men gjør ingenting. Slik er det i denne verden.»

Han har også snakka med en rumensk arbeider som har arbeida for albanerne. Ingen lystelig historie akkurat. De jobba 12 timers dag seks dager i uka for 50 kroner timen.

Haakaas leverer en flengende kritikk av politiets innsats, eller mangel på sådan. Politiet går bare etter det siste leddet i kjeden, det såkalte uttaksleddet Bare én gang har noen lenger opp i systemet blitt dømt. Bare én gang har det vært reist straffesak mot et brukerfirma, Alliero. De ble blankt frifinni av Oslo tingrett.

Hvem har vært oppdragivere til alle disse kjelt-ringefirmaene? Jo, velrennomerte entreprenører som AF-Gruppen, NCC Construction, Selvaag Bygg, Veidekke, Peab og Skanska. Av malerfirmaene er Malermester Harald Askautrud og Alliero flittig omtalt i boka.

Svart arbeid, hvitvasking og momssvindel er ikke noe nytt i byggebransjen. Det har vært fast inventar på norske byggeplasser sida seinest på midten av 1990-tallet. Den gangen sa vi at «entreprenørene skriver kontrakter med den ene handa mens de holder seg for nesa med den andre handa». Lite har forandra seg i så henseende, om Haakaas har rett. «Entreprenørene velger å se en annen vei», skriver han. «De engasjerer kriminelle, ofte fordi de er billigst, og kan utføre jobben raskt, uten hensyn til norske regler for lønn og arbeidsmiljø.»

Debattinnlegg

Stortingsvalg 2017 og valgkamp i Fellesforbundet

Tømrer- og Byggfagforeningen som er en avdeling (601) av Fellesforbundet har i mange år stått på vedtaket om å være *partipolitisk uavhengig, men samfunns-politisk aktiv*.

Undertegnede kan dermed betrygge våre medlemmer med at kontingenten ikke går til noe annet en fagforeningsarbeid. Selvsagt vil fagforeningsarbeid innebære engasjement i forhold til forskjellige regjeringers arbeidslivspolitik. (og befestet at fagforeningen er engasjert samfunns-politisk.) Et eksempel på det har vært engasjementet i forhold til påvirkning av «Oslo-modellen» når det gjelder kontrahering av offentlige byggeprosjekter i Oslo. TBF har ikke bevilget penger til noen politiske partier.

Med det standpunktet blir det en smule problematisk for vår forening når vi blir pålagt av fellesforbundets representantskap å «utarbeide en valgkampplan som vil være tilfredsstillende for forbundet» Vår valgkampplan strekker seg jo bare til utdeling av valgmateriale som viser hva

partiene står for og med en oppfordring om å bruke stemmeretten.

Til dere som ikke vil være medlem og til dere som vurderer å melde dere ut på grunn av det partnerskapet LO har til et bestemt parti så er det ikke vanskelig å uttrykke en forståelse for det. (undertegnede bekreftet at det er veldig fattbart og er på lang vei enig med det standpunktet.) Men å velge å ikke være medlem i en fagforening vil ikke bidra til å (styrke arbeidslivet,) bedre forholdene i arbeidslivet eller til å styrke arbeidsfolks rettigheter.

TBF er selvsagt opptatt av at vi kan ha en regjering som fører en ryddig arbeidslivspolitik, noe vi kan stille spørsmål ved om dagens regjering er like opptatt av. Et annet område TBF har hatt en markert holdning til helt fra 1962 (10 år før vår første folkeavstemming) er forholdet til EEC, EF og nå EU. TBF har vært stor motstander av medlemskap i det Europeiske markedet i over 50 år og er fortsatt motstander. Vi har også vedtatt et forslag om at Norge bør si opp EØS avtalen og

starte nye forhandlinger om handelsavtale og andre selvstendige avtaler. I EU/EØS-spørsmålet er jo partier både på høyre- og venstresiden i politikken av en helt annen oppfatning enn TBF.

For dere som ikke har bestemt dere for hva dere vil stemme ved valget kan vi gi et tips om å gå inn på LO hjemmeside og lese om hva de forskjellige partiene svarer på hovedkravene til LO. For å se partienes svar i sin helhet kan du gå inn på www.lo.no. Utfordringen blir om partiene står for det etter valget, og da bør fagbevegelsen være våkne.

Uansett hva dere stemmer og hva slags standpunkt dere har til EU er dere velkommen til å være medlem i vår fagforening og kan føle dere trygge på at TBF fortsatt er en fagforening som vil være partipolitisk uavhengig.

Lykke til med valget.
Ken Solfeld på vegne av styret
i Tømrer- og Byggfagforeningen

Tekst: Petter Vellesen

Arbeidsliv og arbeidslivsspørsmål burde ha hatt en langt viktigere plass i valgkampen enn det som har vært tilfelle, rett og slett fordi det pågår en forslumming av arbeidslivet. Alt «går ikke så mye bedre» og sosial dumping og rein arbeidslivskriminalitet er ikke bare et tankefenomen, men noe som rammer de fleste av oss, direkte eller indirekte. Allikevel bagatelliserer høyresida spørsmålene og snakker om «sosial jumping» og at fagbevegelsen vil dra stigen opp etter seg.

Derfor er det helt nødvendig at søkelyset settes skarpt på disse problemene. I forrige nummer av Byggningsarbeideren anmeldte vi Jonas Bals' bok «Hvem skal bygge landet?», som tar for seg problemstillinga først og fremst fra bygningsbransjens ståsted. Norsk Arbeidsmandsforbund har medlemmer i mange bransjer, og flere av dem er utsatt for denne forslummingen. Forbundet tok derfor initiativet til å gi ut en bok som setter fokus på dette. Boka foreligger nå. Den heter «Det mørke arbeidslivet» med undertittelen «Menneskehandel, arbeidsmiljøkriminalitet og sosial dumping». Det er Torgny Hasås, mangeårig journalist i LO-aktuelt/frifagbevegelse.no og med bakgrunn som elektriker, som har vært redaktør for boka og skrevet de fleste kapitlene.

Denne boka tar for seg flere bransjer, og særlig renholdsbransjen får mye plass. Det er helt naturlig, både siden det er en av bransjene hvor både sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er mest utbredt og fordi det er Arbeidsmandsforbundet som organiserer renholderne. Jeg synes disse kapitlene er veldig informative. Men ellers er det nok av lesestoff dersom leseren bare vil se det fra en bygg- og anleggsside også. Både kapitlet om bemanningsbransjen, kapittel 12 om saker fra bygningsbransjen og Steinar Rindhølsens kapittel om at arbeidsplassene til norske anleggsarbeidere er under press burde være særlig interessante for Byggningsarbeiderens lesere. Det samme gjelder oversikten over de kriminelles metoder og de historiske gjennomgangene av kampen om allmenngjøringen, forflytningen av arbeidskraft i Europa og kampen mot sosial dumping. De to siste er skrevet av henholdsvis FAFO-forsker Anne Mette Ødegaard og Jan-Erik Støstad som tidligere var statssekretær i arbeidsdepartementet.

Det mørke arbeidslivet

Torgny Hasås (red.):

Det mørke arbeidslivet

Menneskehandel, arbeidsmiljøkriminalitet og sosial dumping

Gyldendal 2017

Boka forsøker ikke bare å dokumentere de uønska forholda i arbeidslivet. Den setter også opp noen tiltak for å få bukt med dette ondet. Det viktigste tiltaket tror jeg er det som forbundssekretær Brede Edvardssen skisserer i kapitlet om renholdsbransjen, nemlig fagorganisering, fagorganisering, fagorganisering. «Høy organisasjonsgrad, gode tillitsvalgte og velfungerende tillitsvalgsorganisasjoner ute i bedriftene er det som virker.» Dette er jeg helt enig i, men i denne boka beskrives også en annen virkelighet, «det mørke arbeidslivet», hvor både styrkeforholdene, kultur- og språkproblemene og reell fare for ar-

beidstakeren fører til at denne linja vil være umulig å følge. I tillegg til en styrking av «oss selv» trengs altså reelle lovendringer og langt sterkere reguleringer. Brede Edvardsen ramser opp en rekke slike tiltak i sitt avslutningskapittel. Skal det pirkes her, så må det være at han ikke har tatt med seg LO-kongressens forslag til tiltak mot bemanningsbransjen. De er heldigvis behandlet et annet sted. Dessuten synes jeg at de tiltakende som er gjort vedrørende offentlige innkjøp – Telemarksmodellen, Oslo modellen osv – fares litt lett over. Jeg tror at dette er blant de viktigste forebyggende tiltakene man kan gjøre.

Hasås sier i sitt forord at boka er skrevet «for at folk i Norge skal bli mer oppmerksomme på hva som skjer». Jeg tror man kan ha større ambisjoner med boka. Den kan helt sikkert brukes som studiemateriell av tillitsvalgte og aktivister i fagbevegelsen og politikken. Jeg regner med at Norsk Arbeidsmandsforbund har tenkt å bruke den på en sånn måte. Flere andre forbund og forninger bør henge seg på.

Tømrere • Snekkere • Taktekkere • Blikkenslagere • Glassmestersvenner • Ventilasjon • Montører

TØMRER OG BYGGFAG FORENINGEN

Vil du ta svennebrev som tømrer?

I samarbeid med Veidekke Skole på Byggeplass kan Tømrer og Byggfagforeningen tilby teorikurs i tømrerfaget. Hensikten med kurset er å sette deltakerne i stand til å gjennomføre teorieksamen i tømrerfaget.

Første kursdag er onsdag 13. september i våre lokaler Grønland 12.

Da sørger vi for at alle melder seg opp til eksamen.

Fristen for å melde seg opp til eksamen i desember er 15. september.

Eksamen og all undervisning vil foregå på norsk.

Viktige forklaringer vil også bli gitt på engelsk.

Kurset koster kr 10.000,-. I tillegg kommer utgift til lærebok ca. kr 800,- og eksamensavgift. De som har vært medlem i LO i ett år eller mer kan søke stipend til LOs utdanningsfond. De støtter slik utdanning med kr 10.800,-. Nyinnmeldte kan søke om stipend fra Stiftelsen Byggfag. For de som jobber i bedrift med tariffavtale gjør vi oppmerksom på at arbeidsgiver skal betale utgifter til eksamensavgift, læremateriell og lønn under eksamen. Mange arbeidsgivere er også villige til å betale andre utgifter.

For å ta norsk svennebrev må du dokumentere fem års praksis i faget og ta en teorieksamen. Deretter kan du ta den praktiske prøven. Hvis du består får du svennebrev (fagbrev). Kurset er avhengig av at minst 10 melder seg på.

Påmelding innen 11. september til:

Tlf. 22 99 28 70

Mobil 93 68 67 97

E-post: leder@byggfag.org

MURERNE

Murerne går på isete tak
tjue meter over bakken. Pipa må ordnes.
Smidige som ekorn hopper de
over avgrunner der døden
ruver som fjell av luft.
I sjakter under huden ruller vogner
med nesten glemte minner
fra arbeidsulykker.
På gavlen balanserer de
med steiner i frosne never
og kjenner lukta fra tobakk
og kaffen i termosen
tjue meter nede.

Stegene mot taksteinene spenner tankene
som trosser fram mot
fredags ettermiddagen
når kvelden faller mjukt mot gata
som en varm bylt av
arbeidsklær.

Thorvald Steen
(*Fra Hemmeligstemplete roser, 1983*)

